

MAGYAR HÍRŐR

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA VI., Vilmos császár-út 55. BUDAPEST

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A román-magyar tárgyalások drámai feszültségű napja Turnu-Severinben

Fokozatok az izgalmas változatokban hétfő déltől kedd hajnalig. — Szakadás fenyegetett a két bizottság között, de egy fordulat meghozta a közeledés kezdetét. — Mi a két ellentétes álláspont lényege?

(Turnu-Severin. Helyszínére küldött tudósítónk jelentése.)

Hétfőn egész a keddebe nyúló hajnalig drámai napja volt a Turnu-Severinben tárgyaló román és magyar bizottságoknak. Délelőtt 10 órakor volt a bizottságok közötti tárgyalások folytatásának az újrafelvétele. Tudvalevő, hogy az első tárgyalás még pénteken történt, mikor is a román bizottság a magyar javaslatokkal Bucurestibe utazott, hogy a válaszadást a miniszterelnökökkel és külügyminiszterrel megbeszélje. Amint a fővárosi újságok már közölték, a miniszterelnök és a külügyminiszter a román tárgyaló bizottság elnökével, Pop Valer miniszterrel együtt Ófelségénél is hosszabb kihallgatáson volt a tárgyalási anyag felőli jelentéstételre. A román bizottság aztán ilyen előkészülettel tért vissza Turnu-Severinbe, hol hétfőn délelőtt a kulturpalota helyiségében ez a bizottság jelent meg először.

A kulturpalotában a könyvtár térséges díszterme volt a tárgyaló helyiség. Köröskörül nagyrészt faliások sorakoznak művészies faragású állványokon. Ez a háttér és a környezet, melynek előterében a hosszú tárgyaló asztal elnyúlik. Persze a tárgyalások alatt a bizottságok tagjain kívül más nem lehetett jelen; az újságíróknak csak a hétfő délelőtti tárgyalás felfüggesztése után adtak engedélyt a terem megtekintésére. A tárgyaló asztal hosszában mindkét oldalon egyszerű ülőhelyek, az asztal tele írómappákkal és írószerekkel.

Tárgyalási alapul el nem fogadható

A hétfő délelőtti első ülés 10 órától háromnegyed 11-ig tartott. Telefonszolgálatunkban már közöltük, hogy a román bizottság ekkor adta tudtul válaszáat a magyar javaslatra, melyet tárgyalási alapul el nem fogadhatónak minősített. Együttal a román bizottság külön ellenjavaslatot terjesztett elő, s átnyújtotta az erre vonatkozó emlékiratát. Aztán a két bizottság további megállapodása az volt, hogy a magyar bizottság azonnal tanulmányozás alá veszi a román emlékiratot, s viszonyválaszának átadására délután 5 óráig felfüggesztik az együttes értekezletet. Valami olyan is kiszivárgott erről a délelőtti értekezletről, hogy a magyar bizottság visszautasításként fogadta a román választ, aminek ezt a visszautasító lényegét csak kevésbé enyhítette a román emlékirat, mely új tárgyalási alapot kívánt. A magyar bizottság úgy vette, hogy mikor a saját javaslatát román részről még tárgyalási alapnak se tudták elfogadni, ebből csak a tárgyalások

megszakítása következhetik. Ennek a kiszivárgó hírnek a hangulata mindjárt ráárnyékolódott a folyosón és udvaron csoportosuló érdeklődőkre, kik többnyire csak minisztériumi tisztviselőkből teltek ki, aztán a külföldi újságírók egyre növekvő fölserégléséből.

A német birodalmi újságírók elhozzák a szembenálló javaslatok hírét

Németország és Olaszország vállalja a döntőbírásgot

A sajtó képviselői számára közben a Károly királyról elnevezett román yachton szolgáltak föl rövid ebédet, egyttal körülhordozták az újságírókat a hajó berendezése megtekintésére. A hajó gyönyörű ebédteremében a különböző asztalok körül az újságírók egy-egy külföldi csoportjában élénk tárgyalások folytak. A németek hattagu csoportja körül külön mozgalmas érdeklődés alakult ki. Ők hozták az első hírt arról, hogy a magyar követelések milyen határvonalbeli megosztást kívánnak. A németek értesülésének alaposságát a jelenlevő magyarországi sajtótudósítók is elismerték. Eszerint a magyar igény abból indul ki, hogy a régi magyar állami terület határai vannak kérdésben. Ebből Románia kapná Erdély délnyugati részét, s a hozzácsatlakozó mőcvidék területét, továbbá Maros alatt az egész Bánságot; viszont Magyarország részére maradna a Székelyföld, (a brassói és hétfalusi vidéket is beleértve), az erdélyi középső terület Kolozsvár-Fogarás közötti átlátótól keletre, továbbá az egész északi Erdély és a vele szomszédos északi és nyugati mostani határvidékek délen Arad, Máriaradna és Fehér-Körös vonaláig bezáróan. A hétfő délelőtti értekezleten a román bizottság ezt a határigényt jelentette ki olyannak, mely tárgyalási alapnak román részről el nem fogadható. Ezzel szemben román részről a magyar alföld mentén hosszában hajlandók bizonyos határmódosításra, mely elegendő legyen az erdélyi részekből való magyar átköltöztetések fölvetelésére. A román álláspont számol azzal, hogy a Székelyföld ilyen átköltöztetéssel meg nem oldható, s megoldásul a székelyek részére bizonyos területi autonómia megadására hajlandó.

A két ellentétes álláspont így sorakozik föl egymással szemben; legalább is ez volt a helyzet hétfőn a déli órákban a németek pontos sajtóértesülései szerint. Ugyancsak a német

Háromnegyed 11 órakor Hory András rendkívüli követ gyors léptekkel hagyta ott a tárgyaló termet és sietett a palota parkja mellett várakozó autójához. Kérdéseket se tudtak hozzá intézni. Kévs idő múlva Bárdossy bucaresti magyar követ jött ki a teremből, s vele együtt a magyar bizottság többi tagjai. Bárdossy követ kedves mosollyal még kezét nyújtott a várakozó újságírók közül egyik-másiknak és kérdésekre futólagos elhárítással felelt:

— Most mindjárt munkába kezdünk és egész nap sok munkánk fog lenni.

Aztán sietett ő is, meg a többi magyar küldött is, hogy a várakozó gépkocsikra üljön. A magyar bizottság a Zsófia-hajón azonnal munkába kezdett, s a munka folytatását csak rövid időre szakította félbe az a villásreggeli, amit Hory András meghatalmazott miniszter a hajón a román bizottság tiszteletére adott. Délfelé már elterjedt a hír, hogy a Zsófia-hajón indulásra készülnek, s a magyar hajó a turnu-severini kikötő parancsnokságtól visszakerete okmányait, ami egyértelmű azzal, hogy a hajó a kikötőből még aznap távozni akar.

birodalmi sajtótudósítók értesülései voltak azok, hogy a tárgyaló bizottságok közötti szakítás küszöbön áll, s a két álláspont közötti döntőbíráskodásra a német és olasz nagyhatalmat fogják fölkeríteni. Hitler vezér előbb a döntőbíráskodás elkerülésének álláspontját hangsúlyozta, de utóbb hozzájárult, hogy amennyiben csak ettől függ a román-magyar kérdés rendezése, akkor Németország vállalja a két fél közötti döntőbíráskodást. Ezt adták hírül a Turnu-Severinben összegyűlt külföldi újságírók között hétfőn, a déli órákban a német birodalmi sajtó képviselői.

Időelőtti hír a tárgyalások megszakadásáról

Közben a Zsófia-hajón folyt a román emlékirat tanulmányozása, s az adandó válasz elkészítése. A román bizottságnak a hajón való ebédje csak rövid időre szakította félbe ezt a munkát. E megszakítás után is a magyar bizottság tovább folytatta munkálatait, de már délután 4 óra tájban magáról a hajóról érkezett olyan hír, hogy 5 órakor a magyar bizottság csak formális bejelentést tesz és 6 órakor a Zsófia-hajó már fölszedi a horgonyt és visszautazik Budapestre. Ez a hír meglehetősen izgalmat okozott a tárgyaló-terem mellett berendezett sajtószálláson. A „Transkontinent Press” tudósítója már meg is telefonálta bécsi központjának, hogy a tárgyalások megszakadtak. A hír idő előtti volt, azonban az eddigi előzményekhez képest mégse volt alaptalan találgatás, mert a magyar bizottság csakugyan elutazásra készült. A délután 5 órára kitűzött értekezletet a sajtószálláson, s a tárgyaló helyiség udvarán s előcsarnokaiban összegyülekezett magasabbrangú hivatalnokok körében is úgy

fojták föl, hogy ez csak pár percig fog tartani s a magyar bizottság egyszerűen csak bejelenti a további tárgyalások lehetetlenségét. Csak bi-

zonyára formát keresnek, hogy a tárgyalások új alapon való folytatásának a kilátásaival enyhítsék a kiadandó hivatalos közleményt.

Közben történt valami

Fontos telefonüzenet Budapestről Turnu-Severinbe

Délután 5 órakor aztán a magyar bizottság két katonatagja jelent meg a tárgyaló helyiségben. Ők rövid idejű további várakozásra kérték a román bizottságot, majd háromnegyedóra múlva Bárdossy László bucuresti-i magyar követ jelent meg a tárgyalási teremben és ő a további megbeszélések fôlvételét félkilenc órára kérte. Eddig a félkilenc óráig közbejött valami, ami az öt óra előtti helyzetet hirtelen megváltoztatta. A Zsófia-hajó a külügyminisztériummal állandó telefonösszeköttetésben állott s e telefonbeszélgetések folyamán a budapesti külügyminisztériumból olyan utasítás érkezett, hogy még további kísérletet kell tenni a tárgyalási alapok közötti ellentétek áthidalására. Így történt, hogy Hory András rendkívüli követ a magyar bizottság többi tagjaival együtt félkilencor ismét megjelent a kulturpalota tanácskozó termében, s a bizottságok hozzákezdtek az érdemleges tárgyalásokhoz.

A tárgyalások egyre jobban belenyúltak az éjjeli órákba, csak éjfél után értek véget. Akkor még további negyedórát kellett várni arra a hivatalos közleményre, melyet már közölték a 20-án megjelenő összes lapok. Ezek szerint a tárgyalásvezetők (Hory András és Pop Valér) kormányaiknál személyesen előterjesztést tesznek újabb utasításokért. Mikor e hivatalos közleményt a késő éjjelutáni órákban a világ minden tájára telefonba mondották a sajtótudósítók, a Magyar Távirati Irodának küldött üzenet külön bement, hogy bizonyos kölcsönös állásfoglalás mutatkozik a bizottságok között. Ezek szerint a tárgyalások előbbre vitele érdekében a magyar álláspontnak engednie kell valamit a területi igényekből, viszont a román álláspontnak is engednie kell abból, hogy a rendezésben kizárólag csak a néprajzi szempontot kívánja alapul venni.

Egyezés az alapelvekben, különbség az alapelvek sorrendjében

Utólag a tárgyaló bizottságok hosszúra nyúlt éjszakai értekezletéről annyit még meg lehetett tudni, hogy ez értekezlet gyakran jutott feszült helyzetbe. Hory András és Pop Valér két ízben is külön vonult s a bizottságok tagjai sem tudhatták, hogy miről folyik köztük megbeszélés. A román bizottság helyettes elnöke, Brosu meghatalmazott miniszter, az izgalmas ülésének utáni sajtóvacsorán szövegezték a tárgyalási anyag körvonalairól, s arról az irányról, ahogyan a felek álláspontjai egymással szemben följelöltek. Brosu miniszter ezzel a formulával jellemezte a helyzetet: „Mindketten egyezünk bizonyos mértékig az alapelvekben; csak az alapelvek sorrendjében van eltérés közöttünk. A magyarok előbb területi rendezést kívánnak, s csak azután járulnak hozzá népességcseréhez; mi előbb akarunk népcezeret, s csak azután területmódosítást.”

A román bizottság köréből való az a megállapítás is, hogy nem elég most a két fél közötti formai megegyezés, hanem meg kell találni a módot, ami véglegesen kiküszöbölje a két nép közötti százados ellentétek legmélyebben fekvő okait. Intézményes végleges rendezés kell a két nép között, hogy újabb ellentétek ne sarjadhasanak ki bizonyos régi keserőségek megmaradásából és újraélesztéséből. Ebből a szempontból a román bizottság hétfőn nem utazott vissza, hanem együttesen belemélyedhetek a mélyreható érdemi részletek tárgyalásába. Viszont a magyar bizottság körében is a maguk sikerének mondják, hogy a magyar tárgyalási alap elutasítása után is román részről a magyar javaslat területi elveiről tanácskozás indult, amivel megkezdődött a két ellentétes alapelv (a területi és néprajzi álláspontok) között a közeledés, vagy legalább is e közeledésnek a komoly hajlandósága.

Mi lesz tovább? — kérdezték az izgalmas éjjeli tárgyalásról távozó dr. Pop Valér mi-

niszt, a román bizottság elnökét. A miniszter könnyed mosolygással felelt:

— Lehet, hogy két nap múlva már tovább tárgyalunk: lehet, hogy csak öt nap múlva. A magyar uraktól függ, hogy mi lesz tovább és mikor folytathatjuk az egyezkedéseket.

„Béke” ez az egyetlen szó, amely minden óhajunk kifejezője, mondotta Pop Valér egy sajtónyilatkozatában.

Hétfőn este Valeriu Pop meghatalmazott miniszter és a román küldöttség vezetője, fogadta a sajtó képviselőit és többek között a következőket jelentette ki:

— A Magyarországgal folytatott tárgyalások jelenlegi állásáról a következőket közölhetem: A

tárgyalások lefolyásáról éppoly kevésbé nyilatkozhatunk mi is, mint a magyar küldöttség, amely nem nyilatkozhatott a kérdés lényegére vonatkozóan.

Egy újságírónak arra a kérdésére, hogyan képzelel el Valeriu Pop miniszter a román nép jövőbeni helyzetét Délkelet-Európában, a miniszter a következőket mondotta:

— Béke. Ez az egyetlen szó, amely minden óhajunknak kifejezője, mert a két nép között az évszázadok óta tartó küzdelmek mind a két szomszéd népek végét idézhetik elő. A magyaroktól függ, hogy a béke, amely mindkét nép számára életbevágóan szükséges, létrejön-e?

Németország a román-magyar tárgyalásokban a mielőbbi megegyezést óhajtja.

Berlinből jelentik: A Curenul berlini tudósítás alapján azt írja, hogy német sajtó nemcsak, hogy nem fűz megegyezést, de alig foglalkozik a román-magyar tárgyalásokkal. Németország mindkét félle szemben teljes visszavonultságot tanúsít. Jólétesült körökben hangoztatják, hogy Németország a két ország közötti mielőbbi megegyezést óhajtja.

A román-bolgár tárgyalások megegyezésre vezetnek

Az 1913-as határvonal alapján már megvan az elvi megállapodás. — Tovább csak a technikai részletekről tárgyalnak

Bucurestiből jelentik: Külügyminiszteri körökből származó megítélés szerint a román-bolgár kormány között folyó tárgyalások már elvi megegyezésre jutottak az 1913-iki határvonalak tekintetében. A továbbiakról már csak technikai szakértők tárgyalnak.

Bucurestiből jelentik: A román lapok Craiovából azt jelentik, hogy ott most csak egy hatos bizottság tárgyal, melynek három román és három bolgár tagja van. A Német Távirati Iroda bucuresti jelentése szerint a bolgár-román tárgyalást kedden délután folytatták. A két küldöttség vezetői több óras megbeszélést folytattak, jóllehet hivatalos jelentést még mindig nem adtak ki, köztudomású — mondja a német jelentés,

hogy a tárgyalásokat a legbarátságosabb szellemben folytatják tovább. Kedden már összeült a műszaki bizottság, hogy megállapítsa a bolgár-román lakosságcsere részleteit.

Craiovában járt Csomakov bolgár követ.

Bucurestiből jelenti a Német Távirati Iroda: Csomakov bolgár követ a katonai attasé kíséretében kedden délután Craiovába érkezett. A bolgár követ hosszú megbeszélést folytatott a Craiovában tartózkodó bolgár küldöttség vezetőjével, majd a katonai attaséval együtt ismét visszatért Bucurestibe.

A kormány félhivatalos lapjának felhívása a román közvéleményhez

Mit ír a Románia a turnu-severini és a craiovai tárgyalásokról?

Bucurestiből jelentik: A kormány félhivatalos lapja, a Romania csütörtöki számában vezércikket ír a turnu-severini és a craiovai tárgyalásokról. Mircea V. Pienescu professzor tollából. Az érdekes vezércikket teljes részletességgel az alábbiakban ismertetjük:

A román közvéleményt, ha nem is kegyetlenül, de fájdalmasan lepte meg egyrészt a magyarokkal Turnu-Severinben, másrészt a bolgárokkal Craiovában megkezdett tárgyalásoknak a híre.

A románok számára nem jelent örömet látni azt, hogy úgy egyrészt, mint másrészt bármilyen megmondott formában, de mégis vita tárgyává tessék Romániának a határait, azokat a határokat, amelyeket annyi igazsággal és vérrel szereztek meg.

Nem kevésbé igaz, azonban az sem, hogy ha nem a tegnapi, hanem a holnap szemszögéből tekintjük ezeket a tárgyalásokat és ha nem keserűnk a múlt eseményein, hanem gondolatainkat a jövő tartós békéje köré fordítjuk, akkor ezek a tárgyalások sokkal holdgabb kort hozhatnak Romániára, mint az elmúlt husz esztendő volt.

A bolgár kérdés megoldása.

S valóban ami a bolgár kérdést illeti, a Kvadrilater problémájának megoldásával tökéletes és vitán fölüli álló határvonalat létesítünk közöttünk és déli szomszédunk között.

Először is közöttünk és Bulgária között egyes és tisztességes egyezmény jön létre, s mindkét nép elhatározása, hogy az egyezményt tiszteletben is tartják. Lehet azonban az is, hogy a bolgárok idővel maguk veszik észre ma elkövetett lélektani tévedésüket s találni fognak lassan olyan eszközöket, amelyekkel elfeledtetik velünk azt a fájdalmas

benyomást, amit a mai körülmények között keltezt magatartásuk.

Ez a rendezés azonban minden esetre nyereséget és szilárdságot jelent s ha nem is lelki lékét, de politikai békét fog létrehozni a két nép között.

Ezt a tartósságot még jobban hangsúlyozza majd a lakosságcsere, amelyet annak az érdekében hajtunk végre, hogy a jelen időponttól kezdve ne legyenek bolgárok többé semmi formában sem Romániában, míg a kvadrilateri román telepések, úgy az ókirályságból, mint a Macedóniából ide kerültek — átveszik ezeknek az átköltöztetett bolgároknak a helyét és gazdaságait.

A román kormány bízik a magyarokkal való megegyezésben.

Ami Magyarországot illeti, még nem tudjuk, hogy mi lesz a turnu-severini tárgyalások sorsa, mert anélkül, hogy megsértenénk a tárgyalások részletkérdéseit övező titoktartási kötelezettséget, megmondhatjuk azt, amit a világ váiamennyi rádióállomása közöl: hogy Magyarország követeléseit tulzotok, elképzelhetetlenek és lehetetlenek. Értésüléseink szerint kormányunk és külügyminiszterünk mégis kedvét nem vesztve bízik abban, hogy Magyarországgal tisztességes, igazságos és végleges megegyezést köthetünk.

Ennek a megegyezésnek nem lehet más az alapja, mint az, amelyet a román kormány még a tanácskozások megkezdése előtt, idejében a magyar kormány tudomására hozott: a megegyezések alapja nem lehet más, mint a lakosságcsere.

Nagyon együgyű az, aki azt hiszi, hogy ezt a lakosságcseret határmódosítások nélkül végre lehet hajtani, akkor mikor az erdélyi magyarok létszáma egymillió 350 ezer s a magyarországi romá-

noké körülbelül csak 50 ezer. Románia és Magyarország esetében a lakosságcsere nem jelent mást, mint azt, hogy teljesen kiköltöztetik Romániából a magyar lakosságot. S mi azt óhajtjuk, hogy ez a kiköltöztetés csakugyan teljes legyen.

Az átköltöztetett magyar lakosságot az ország jelenlegi északnyugati határának környékén telepítenék le s ugyanakkor hasonló számú román lakosságot vonnánk vissza ezekből a részekből. Az áttelepítés biztosítaná a megélhetési lehetőségeket a Romániában élő magyarok számára, akik szinte valamennyien a földhöz vannak kötve és a föld jelenti számukra a létet.

Ha tekintetbe vesszük a mai Romániában fennálló tényleges helyzetet, akkor láthatjuk, hogy végezetül nem lesz nagy különbség a mai és a jövőre teremtendő helyzet között.

A Székelyföld problémája.

Valóban Erdély és a magyaroktól elvett többi tartomány lakosságának egynegyed részét a magyarok képezik. Ez a magyar lakosság az országnak azokon a területein lakik, amelyek csak látványosan illeszkednek a román népet. S különösen a székelység, a maga kompakt tömegével, s több mint 10 ezer négyzetkilométernyi területével valószínűleg idegen országot képez Románia közepén.

Vajjon akad-e olyan román, aki a székelyföldet bejárva, tudta volna érezni, hogy Romániában van? Vajjon a románok közül ki érezhette magát otthon a székelyföldön, amikor szélében az egész széles területen csak székely beszédet hallott?

Ime ezért és ezekért kell megbarátkozni a román néppel azzal a gondolattal, hogy ha a mi generációnknak lesz elég bátorsága megváltoztatni az ország jelenlegi belső arculatát és az ósdi romantikus eszmékben tudja tenni magát, s belátna azt, hogy a legnagyobb érték a román népesség, akkor elérhetnénk azt, hogy az ország csakugyan megbarátkozna a mai általunk lakott, s megértene ezeknek a holnap jöteknél értelmét.

Román Romániát műveltségének minden ágazatával. Román Romániát, amelyben úgy Dobruzsában, mint a Székelyföldön s az erdélyi városokban csak román szót lehessen hallani. Olyan Romániát, amelynek a határain kívül egyetlen román sem marad. Ime egy felemelő eszme. Ez az eszme igazi jóváértelmezést jelentene a pillanatnyilag meghozott valóságos áldozatokért s azokért a románokért, akiknek meg kell változtatni helyüket, hogy elfoglalják azoknak a magyaroknak a helyét akiknek Romániából ki kellett költözniük.

Férfiasan kell határozunk.

Oh egy bizonyos, ha visszatérünk az eltelt legutolsó esztendőkre s elmélkedünk egy kissé fölöttük, akkor arra a megállapításra jutunk, hogy sokkal jobb nemzetközi helyzetünk is lehetne s kedvezőbb megoldásokat lehetne találni népünk számára!

Nem vitázunk most afölött, hogy miért nincs ez meg. Most azt a pillanatot éljük, amikor a maga teljes valóságában meg kell értenünk helyzetünket s férfiasan kell határozunk s arra kell törekednünk, hogy még a jelenlegi szorongatottságból is nem muló előnyöket tudjunk találni népünk jobb elhelyezésére.

El fog jönni az ítélet napja is és pedig rövidesen el fog jönni. Most azonban előbb a józan ész napja köszönt reánk.

A román közvéleménynek egy dolgot mindenesetre meg kell jegyeznie és pedig azt, hogy az ország kormányának eltökélt szándéka a fent vázolt feltételek alapján, hogy megegyezésre jusson a magyarokkal. Ennek a megegyezésnek a megvalósítására bizonyos területi engedményeket is kell tenni.

Nehogy valaki azt higgye és azt értse, hogy mi a magyarokkal csak azért tárgyalunk, hogy éppen csak valami jelét adjuk jóakaratumknak.

Hisszük, hogy ilyen gondolat távol áll a kormánytól s a kormány becsületese megegyezésre akar jutni a magyarokkal a már vázolt alapon s olyan türelemmel és önuralommal, amilyen ezekhez a tárgyalásokhoz szükséges s türelme eltart a legutolsó határig, addig ameddig a román nép nem forog veszélyben.

Aminthogy a kormány nem fogadhat el olyan megoldást, amellyel bár egyetlen román is az ország nyugati határain kívül maradna, ugyanúgy az is bizonyos, hogy a kormány őrizkedni fog attól, hogy a tárgyalásokat megszakítsa, azokat a tárgyalásokat, amelyeknek a fenti keretek között sikerét és jó végét kívánja.

Ime, véleményünk szerint, vezetőinknek röviden a szándékai: egyes világosan kifejtett elvekben a teljes hajthatatlanság, míg a fenti alapokon teljes és tökéletes jóakarát és békülékenység a magyarokkal szemben.

Olaszország csatlakozott a korlátlan tengeri zárlathoz

Az olasz kormány jegyzékben jelentette be elhatározását a tengeri kereskedelmet folytató semleges államok kormányainak. — Churchill beszámolót mondott az alsóházban a háborús helyzetről. — Ismertette az Egyesült Államokkal folytatott tárgyalásokat

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda) A rossz időjárás ellenére is jó eredménnyel végződtek azok a fegyveres felderítések, amelyeket kedden a német légi haderő harcra kötelekkel dél óta Anglia felett végrehajtottak. A német vadászpilóták uralkodtak a déli és délkelet-angliai partok felett a légi téren. Angol vadászpilóták csak kis kötelékekben jelentek meg és csak elszigetelt légi harcok voltak.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda mértékadó helyről úgy értesül, hogy német bombázó repülőgépek kedden délben sikerrel megtámadták több angol repülőteret. Különösen Kent grófságban, valamint East Church felett végeztek eredményes munkát. A német bombázók elhárítására angol vadászpilóták kötelekkel szálltak fel és Dover vidékén támadásba mentek át. Az angol légvédelmi tüzéség is működésbe lépett. A német bombázókat kísérő vadászpilóták egy angol repülőgépet lelőttek. Német veszteségről eddig nem érkezett jelentés. A harcok kedden este még folyamatban voltak.

Nyílt német városokat bombáztak az angol repülők.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda) Angol repülőgépek keddre virradó éjszaka német terület felé repültek és támadást intéztek többek között egy Ruhr-vidéki nagyobb város ellen. Négy lakóház elpusztult. A polgári légoltalmi szervezet azonnal hozzálépett a romok eltakarításához. Eddig hat holttestet és 25, részben súlyos sebesült emeltek ki a romok közül. Egy nyugatnémetországi 30 ezer lakosu városban az angol repülők légi bombái egész házsort elpusztítottak. A polgári légoltalmi szervezet azonnal eloltotta azt a néhány

kisebb tüzet, amelyet a bombák okoztak. Sok a súlyos sebesült, de halálosan senki sem sérült meg.

Lángok martalékvá lett egy Berlin fölé merészkedő angol repülőgép.

Berlinből jelentik: Egy angol repülőgép keddre virradóan éjjel után megjelent Berlin közelében. A birodalmi fővárosban riadót rendeltek el. Ezt a repülőgépet később Németország más helyén lelőtték.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda) Mult éjjel Berlinben légi riadót rendeltek el. Ezzel kapcsolatban a következőket jelentik:

— Egy Bristol-Blenheim mintájú angol repülőgép közeledett a berlini légi záró területhez. Azonnal elrendelték a légi riadót. Az angol repülőgép ekkor északnyugati irányban távozott. Később ez a repülőgép Oldenburg fölé repült, ott fényszórókkal megvilágították és néhány lövéssel eltalálták. A repülőgép lángolva zuhant le egy mezőségre.

Olasz repülők tevékenykedése Afrikában.

Rómából jelentik: A Stefani iroda légi haditudósítója beszámol arról, hogy az olasz légi erők kedden támadást intéztek a lifari és mikabai repülőter ellen. Erős bombázó kötelek vadászpilóták kíséretében több hullámban megtámadták a repülőteret és nagyméretű bombákat dobtak le. Az angol légvédelmi tüzéség heves tüze teljesen hatástalan maradt. Az olaszok egy angol vadászpilótát lelőttek és amikor a többi angol gép pilótája meglátta, hogy társuk gépe megsemmisül, teljes gyorsasággal eltűntek déli irányban. Az olasz bombázó és vadászpilóták veszteség nélkül tértek vissza.

Az olasz kormány figyelmeztető jegyzéke a tengeri kereskedelmet folytató semleges országokhoz

A korlátlan tengeri háború bejelentése

Rómából jelentik: Az olasz kormány a tengeri kereskedelmet folytató semleges államok kormányaihoz a következő jegyzéket intézte:

— Az olasz kormány június 15-iki jegyzékében közölte a kereskedelmet folytató semleges államok kormányaival, hogy az ellenséges országoknak Olaszország ellen tett ostromzárintézkedései következtében Olaszország kénytelen kijelenteni: azok a kereskedelmi hajók, amelyek ellenséges kikötők felé tartanak, az ellenséges partoktól 30 mérföldre kezdődően a maguk kockázatára és fe-

lelősségére haladnak. Ezzel a közléssel Olaszország elhárított magától minden felelősséget azokért a következményekért, amelyekkel az illető hajókra a figyelmeztetés figyelmen kívül hagyása járhat. Az olasz kormány most felhívja a szóbanforgó kormányok figyelmét arra a tényre, hogy a brit mandátumos kormányzás alatt álló gyarmatok védnöksége és országok mellett, ugyiszintén olyan országok mellett, mint Egyiptom, Szudán, amelyekben angol katonai, tengeri és légi erők vannak, a tengeri övezet, a folytatódó hadi tevékenység következtében állandó jellegű hadművelési területté vált. Különösen áll ez a Földközi-tengerben, Vörös-tengerben és Adeni öbölben lévő brit partvidékekre és az afrikai brit gyarmatok, valamint Egyiptom és Szudán partjaira. Eszerint tehát minden hajót, mely ebben az övezetben halad, az a veszély fenyeget, hogy aknáknak, vagy más, a háborúban alkalmazott eszközök elpusztítják. Ezt a veszélyt megelőzendő, az olasz kormány kívánatosnak tartja, hogy a szóban lévő kormányok minden eszközzel odahassanak, hogy állampolgáraik, illetve hajóik gondosan kerüljék az áthaladást a veszélyövezetben. Az olasz kormány elhárít minden felelősséget olyan károkat, amelyek ezekben az övezetekben hajókat, személyeket érnek. Másrészt viszont Olaszország nem szándékos akadályozni semleges hajók áthaladását olyan tengerszorosokon, amelyek kötelezően nyitva állnak a hajózás számára.

(Gikkünk folytatása a 4-ik oldalon.)

Elsőrendű forrásmunka

P. Gyenis András:

Jezsuita arcélek

című műve. Ez a könyv a 400 éves Jezsuitaság életét és történetét adja 21 jeles jezsuita sorsának és működésének a tükrében.

Több jeles író adja itt tudása legjavát!

Az újkor félelmes válságai között mindenütt ugyanaz a megnyugtató biztosság, nagyvonalúság, tetterő, lendület és hősiesség.

Ára: 190 lei és portó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Brit-Szomáli elvesztése fájdalomosan sújtja Angliát

Churchill az Egyesült Államokkal való szorosabb kapcsolatokban reménykedik

Londonból jelentik: Az angol sajtó elismeri, hogy Brit-Szomáli kiürítése fájdalmas tény. A lapok azonban igyekeznek ezt a körülményt mint az angol erővel való takarékoskodást beállítani.

Churchill angol miniszterelnök egyébként kedden az alsóházban ismertette a háborús helyzetet. Közölte, hogy a háború brit vesztesége eddig halottakban sebesültekben és eltűntekben körülbelül 92 ezer ember. Ezeknek legnagyobb része fogságban van. Bejelentette azután, hogy Anglia erősebbnek érzi magát, de a levegőben az ellenség még sokkal erősebb, s légitámadásait a jövőben nyilván még fokozni fogja. A közelkeleti helyzetről szólva megállapította, hogy Franciaország „elpárolt” rendkívül nehézzé tette Anglia helyzetét,

főként Szomáliában. Valószínűnek tartja, hogy a Közelkeleten még sokkal nagyobb arányú hadműveletek állnak küszöbön. Beszélt ezután Churchill az amerikai-kanadai megállapodásról. Az Egyesült Államok és Nagybritánia érdekei — ugymond — azt kívánják, hogy az előbbinek védelmi támaszpontjai legyenek a nyugati féltekén. Erről Anglia önként tájékoztatta az amerikai kormányt. Roosevelt elnök nemrég nyíltan kijelentette, hogy tárgyalni szeretne Angliával, Kanadával, Uj-Foundlanddal az új foundlandi és az Antillákon lévő támaszpontok kifejlesztéséről. Nincs szó a felségjog átruházásáról, de a kormány 99 évre bérbe adhatja a védelmi támaszpontokat.

Méltatja az olasz sajtó a szomáli győzelmet

Szómália meghódítása sokkal gyorsabban következett be, mint azt várni lehetett volna!

Rómából jelentik: A Stefani iroda jelentése szerint a volt brit Szomáli területén a lakosság rokonszenvvel fogadta az olasz csapatokat és megelégedésének ad kifejezést afelől, hogy megszabadult az angol elnyomás és kiszákmányolás alól. A hargesei mecsében hálaadó istentiszteletet tartottak az olasz győzelem örömeire. Az olasz csapatok a lakosságot élelemmel látták el és megtették a szükséges intézkedéseket a közigazgatás megszervezésére.

Az olasz lapok hosszú cikkekben méltatják a szomáli győzelmet.

A *Giornale d'Italia* szerint Szómália meghódítása sokkal gyorsabban következett be, mint azt várni lehetett volna. Brit-Szomáli föld nincs többé, olasz birtok lett. Anglia nem törődött a szomáli lakosság életszínvonalával, jó

lével, mert ez a föld számára csak katonai támaszpontot jelentett. A 176 ezer négyzetkilométeres területen egyetlen út sincs. Az egész országban csak négy orvos van. A bennszülötteknek nem lehetett földbirtokuk, mert az egész országot az angol korona tulajdonának tekintették. Brit-Szomáli meghódításának politikai kihatása is jelentős lesz egész Kelet-Afrikára és az egész arab világra.

Albániában nyugalom van.

Rómából jelentik: Buttler, angol külügyi államtitkár az alsóházban azt mondta, hogy augusztus első napjaiban Albániában forradalom tört ki, mely Olaszország ellen irányult. Az olasz lapok ezzel kapcsolatban megjegyzik, hogy bár az angol kormány tájékoztatói fejedelmi fizetéseket húznak, a kormány mégis rosszul értesült. Albániában nyugalom van.

A német sajtó kritikája Churchill alsóházi beszédéről

Berlinből jelentik: A szerda reggeli német lapok Churchill keddii alsóházi beszédével foglalkozva azt a benítő félelem és kétségbeesett dicsékvés keveréknek minősítik. A „Berliner Börsenzeitung” így ír:

— Ha művészetnek tekinthető az elsziklás a kellemetlen tények felett, a feketéből fehéret, a vereségből sikert hazudva, akkor Churchill tegnap ismét mesterművet alkotott. Miközben a német légi erő Anglia felett kering és tetszése szerint találja el ottani célpontjait, s miközben az angol erők Szomáli földről a tengeren át menekülnek, Churchill úgy tesz, mintha nem az angolokat, hanem az ellenfeleket verték volna meg és nem a brit birodalom, hanem a tengelyhatalom bizonyult volna a győzelmes álló kolosszusnak. „Nem csak erőseknek érezzük magunkat, hanem erősebbeknek, mint valaha” — mondotta Churchill. Erősebb, mint valaha, az az Anglia, mely Európában elvesztette valamennyi pozícióját, Afrikában napról-napra gyérül, segítséget kér az egész világtól és hajlandó az amerikai támogatást saját testével megvásárolni.

A Berliner Lokalanzeiger kiemeli, hogy ebben a háborúban a kezdeményezés állandóan Németország kezében van. Ezért nem Churchill határozza meg a háború időtartamát, hanem a német fegyverektől függ majd a háború befejezése. A francia miniszterek is ávekiig tartó háborúról beszéltek és a németek nyolc hét alatt befejezték ezt a háborút. Churchill úgy igyekezett beszélni, mint egy sértetlen és ereje teljében lévő nagy világbirodalom miniszterelnöke. Azok a vereségek azonban, amelyekbe lépten-nyomon belebotlanak, világosan bizonyítják, hogy egy pusztuló és alapjaiban meggingott birodalomról van szó. A brit birodalom minden vereség után állítólag erősebb s minden győzelem gyengíti a német ellenfelet. Különös logika ez, miközben a brit világbirodalom feltartóztathatatlanul közeledik sorsa beteljesedéséhez.

A „Völkischer Beobachter” megállapítja, hogy Anglia szövetségstársak nélkül áll és Éhség-tábornok, meg Idő-tábornok is az arcvonal másik oldalán áll. Ugyanakkor ennek a vakon pusztulásra rohanó birodalomnak a vezetője arról beszél, hogy a birodalom erősebb, mint valaha.

Az olasz sajtó is gúnyos megjegyzésekkel kíséri Churchill fejtegetéseit.

Harc a feledékenységgel ellen

Amikor az ember még fiatal, dolga, teendője, megjegyezni valója tulajdonképpen olyan kevés, hogy könnyen észben tartja valamennyit. A friss, még keveset gyötört agy vigyáz a gazdájára s minden külön felszólítás nélkül küldi dolgait után, pontosan betartatva vele valamennyi találkozóját, kikötött terminusait, vállalt ígéreteit és kötelezettségeit.

Azán korosodik az ember és az évek szaporodásával a munkája is megnő. Egyre több terhet raknak rá, mert a gyakorlott vállai jobban bírják a súlyt, mint a kezdőkéi. Az agy ekkor már több terhet cipel, mint a vállak s néha bizony kihagy, mert ekkor már minden egyéb tudományokon kívül a fél élet folyamán szerzett ismerősök nevét, telefonszámait, lakcímeit is elskatulyázta, ezer évszámot, dátumot tart nyilván és a fiókjaiban is napról-napra növekszik, tornyosodik mindaz, amit számon kell tartani.

Nem csoda, ha az ember ilyenkor már feledékeny lesz.

Jómagam is nemrég elérkeztem a fent körvonalazott korba. Valamikor nem felejtettem el soha semmit, legfeljebb olyankor kötöl-

előtt. Nem mulasztotta el azonban figyelmeztetni hallgatóságát, hogy Angliának újabb súlyos csapásokkal kell számolnia.

Fegyveres felderítő tevékenység Anglia fölött.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda.) A keddi nap az angol terület felett végrehajtott fegyveres felderítés igyében telt el. A felderítő vállalkozás során fontos felvilágosításokat szereztek a szigetország védelmi pontjairól. A felderítő repülőgépek visszatértek és egyhangulag azt jelentették, hogy az angolok nem merték a német gépeket megtámadni. Az angolok idő előtt félbeszakították azokat a Dover felett vívott légi harcokat, amelyek egy német bombázó kötelék és angol vadászipülőgépek között keletkeztek. Ez a német bombázó kötelék bombatámadást intézett Kent grófságban több repülőter ellen.

Angol légitámadás a francia partok ellen

Londonból jelentik (Reuter): Kedden kora hajnalban az angol partokon erős robbanásokat hallottak a Csatorna másik oldaláról. A fényszórók megvilágították az eget és a bombák robbanásából, fényből arra lehetett következtetni, hogy az angol légi haderő erős támadást intézett a francia partok ellen. Boulogne és Calais vidéke különösen heves légibombázások célpontja volt.

Japán csapatok elfoglalták Sanghájban az angol engedményes területet.

Tokióból jelentik: A Domei távirati iroda külön híradásban közli, hogy a Sanghajt megállva tartó japán csapatok augusztus 20-án, délután bevonultak az angol engedményes területre, amelyet az angol csapatok a tulerő ellenében kiűrittek. Anglia ezáltal elvesztette közel 100 éves legértékesebb kínai engedményes területét.

Roosevelt elnök rendkívüli követe XI. Pius pápánál

Rómából jelentik: XII. Pius pápa kedden fogadta Roosevelt elnök rendkívüli megbízottját, Miron Taylort.

Mi lesz a amerikai védelmi bizottság feladata.

Ottavából jelentik: A kanadai miniszterelnök kedden este a sajtóörtekezleten nyilatkozott a kanadai-amerikai közös védelem megszervezéséről. Kijelentette, hogy a kanadai-amerikai védelmi bizottság feladata elsősorban a kölcsönös védelmi tanácskozás és tanácsadás lesz az erre vonatkozó kérdésekben. A bizottság új gondolatot ad majd a két kormányban a védelem tárgyában.

tem esomót a zsebkendőre, ha dupla mandulával Vielliechent ettem egy kislánnyal. A zsebkendőcsomónak arra kellett volna emlékeztetnie, hogy ha legközelebb újra találkozom a kislánnyal, én legyek, aki Vielliechennel köszöntöm és nem ő. De miután naponta tisztá zsebkendőt vesz az ember, rendesen elvesztetem a fogadást.

A feledékenységgel szembe, amely utóélet, már nem elégszik meg a zsebkendőre kötött esomóval. Mint újságíró, ma sem vagyok feledékeny, intervjúnál vagy egy megírandó cikkre kapott irányítás végighallgatásakor soha nem jegyzek. De mint privát ember, a saját dolgomat illetően — borzasztó! — nem is volna szabad erről beszélni.

Azaz mégis csak beszéljünk róla. Szóval, miután a feledékenységgel szembe, ezer kellemetlenséget okozott, vettem egy noteszt és abba írtam bele naponta változó teendőimet. Természetesen mindjárt a második napon elfelejtettem a noteszt zsebre venni, amikor elmentem hazulról. Így azután bémán és vakon sántikáltam egész nap a teendőim útvesztőjében. Pár nap múlva viszont tudatosan hagytam otthon a noteszt, mert nyomta a zsebemet és a kabát vonalát kiduzzasztotta. A hűségnek feláldoztam a noteszt, a notesz megbukott a feledékenységgel szembe, a notesz megbukott a feledékenységgel szembe, a notesz megbukott a feledékenységgel szembe.

A cédularendszer abban áll, hogy az ember

Harc a kőolajért

Romániából Mossulon keresztül Iránba. A brit admirális mint főhaszonélvező. Gyűjtőbizottságok munkában

A petróleumért vívott harc csúcspontjára érkezett. Angol tankoknak német „stuka”-k által való megsemmisítése, az angol-amerikai kőolajblokkad Spanyolország ellen, az angol befolyás kizárása a romániai petróleumból, a haifai óriástüzek, a kísérlet, melytől azt célozta, hogy a szíriai hadsereg kettős küldetését nyerjen: védje az angol olajvezetéket és ugyanakkor fenyegetse az orosz petróleummezőket is — ezek a jelen petróleumháború színpadának egyes fejezetei. Anglia ebben a háborúban minden kártyát felvetett már. Még visszaemlékezhetünk Curzon lord híres mondására: „Egy kőolaj-hullám vitte a szövetségeket a győzelemhez.” De ma már e hullámot utólrta az apály.”

A szabotálók ellen

A román petróleumért vívott csatát Anglia már elvesztette. Ezen a harctéren Anglia tulajdonképpen Németországot akarta megvédeni, mert nem angol-amerikai petróleumközsernek tették Romániát az olaj hazájává, hanem Németországot. Még 1900 és 1910 között, tehát az első román petróleummezők megnyitására Németország elsősorban érdekelve volt. Az akkor befektetett tőkék 60 százaléka német volt. A világháború alatt Románia a szövetségesek oldalán harcolt, kik aztán az olajmezők tönkretételét végrehajtották. Attól való félelemben, nehogy a németek a mezőket elfoglalják, a kutakat rendszeres angol gyűjtőbizottságok tették tönkre.

A világháború után a legtöbb olajmező angol és francia kézre jutott. 1924-ben Románia hozott egy törvényt, melynek révén megkísérelték a befolyást a 150 idegen petróleumtársaságban. Az eredmény azonban az volt, hogy az angolok és franciák a 6800 hektár kiterjedésű olajmezőt elkezdtek szabotálni; a petróleumtermelés az 1936. évi 8,7 millió tonnáról 1938-ban már 6,8 millió tonnára esett alá.

A múlt év márciusi német-román gazdasági szerződés új korszakot nyitott a román kőolaj kutatásában s kitermelésében, a román-német munkaközösség alapján. Anglia azonban, akárcsak a világháború folyamán, most is ugyanolyan módszerekkel igyekezett ezt a közös munkát megzavarni.

A francia vezérkar megtalált és közzétett titkos okmányai bebizonyították hogy a leg-
aprobabb részletekig kidolgozták a tervet, mely-

Egő jelesóvák

Az angol politika sehoisem volt talán a petróleumkérdéssel annyira összekötve, mint éppen Közel-Keleten. A Földközi-tenger uralmáért folytatott harc voltaképpen nem egyéb, mint Anglia harca a kisázsiai olaj birtoklásáért és a szállítási utak biztosításáért. A Haifa olajtartányai ellen végrehajtott olasz légitámadások intő tűzcsóvák, melyek az arab államokban készülő nyugtalanság felé mutatnak. Anglia azonban — ugyancsak az olaj érdekében — kidolgozta már a másik tervét is, még pedig a szíriai mandatárius terület felosztását. Hogy ehhez a főrököket megszerezzék. Törökország legalább is — azonban csak papíron egyelőre. — Mossult kapná meg, azaz Elő-Ázsia olajmezőit, míg Anglia a partvidéket, a Libanon lábánál, a híres olajvezeték végpontjaival.

Az olajért folytatott játékban jutna a szíriai hadsereg egy eddig még nem eléggé világos szerephez. Anglia még mindig titkos szövetségesnek tekinti Mittelhauser tábornokot, habár a generális már megtagadta, hogy ellenségeskedéseket robbantson ki azon a területen. A szíriai hadsereg magatartása által azonban Anglia számára megszűnik annak lehetősége, hogy nyomást gyakoroljon Törökországra, vagy éppen kiterjessze az orosz olajterületek ellen irányuló terveit.

Az angol admirális keze

Amióta nyilvánvalóvá lett a bakui és batumi orosz mezők elleni támadási terv — mely egészen a perzsa területekig lenyúlt volna — Irán is mind határozottabb ellenállást foglalt el az angol petróleumpolitika ellen. Iránban tudniillik Anglia tartja kezében — az olaj birtokában — a közgazdaság kulcsát. Hogy a helyzetet teljesen megértjük, tudnunk kell, hogy az „Anglo-Iranian Oil Company”, mely a „Kermansha Petrol Company”-val egyetemben ma Irán összes petróleummezőit kitermeli, az

nek alapján a román olajtelepeket ismét elpusztíthatják volna. Anglia és Franciaország ezúttal egy 24 órás gyorsprogramot dolgozott ki, melyet hivatalos befolyásos francia és angol egyének találak ki. A nyugati hatalmaknak Franciaország saroterein bekövetkezett leveretése meggyűlöltette ezt a programot, ugyanakkor Romániában is új irányt váltott ki. A Balkán, jobban mondva Délkelet-Európa, mely az utóbbi évek során nem utolsó okból a kőolaj miatt, mint Európa „viharsarka” szerepelt, elindult azon az úton, hogy a tengelyhatalmakkal való közös megértés alapján az ittélő alkotó és boldog népek megelégedett tere legyen.

angol admirális kezében van.

Naft i Sah Maszid Suliman vidékén az angoloknak mintegy száz nagy olajkutjuk van. Abadanban és Kermanshabban nagy fennsíkú telepek vannak, melyek vezetékekkel összekötésben állanak, melyek az olajforrásokkal és az olajat a flotta és légi haderő táplálásához szükséges „bunkerolajj” alakítják át. E vállalatok megszervezésével London nagyon óvatosan ügyelt arra, hogy azokban az iráni állam ne vehessen részt. A koncessziós szerződésben az iráni kormánynak a mindenkori termelés után bizonyos százalékos részesedést állapítottak meg, mely a múlt években átlag 2 millió fontra rugott. Hogy ez az összeg milyen nevésségesen kicsiny, mutatja az, ha meggondoljuk, hogy az angol petróleumtársaságok, helyesebben az angol admirális haszna ugyanabban az időben 160—180 millió font között mozgott, tehát az iráni kormánynak „engedélyezett” összeg 80—90-szerese.

Érthető tehát, ha Teheránban azon gondolkodnak, mit hozna a petróleum, ha kitermelését házikézelésbe lehetne venni, habár az eddig kapott 2 millió font is tekintélyes könyvitést jelentett az iráni államháztartásnak. Irán joggal tekintheti tehát a kőolaj nemzeti feltámadása fegyverének. Itt azonban még egy másik indokról is meg kell emlékeznünk. Irán ugyanis azért akarja visszaszerezni hatalmát saját olaja fölött, mert ezáltal a békét is fenntarthatja és megakadályozhatja, hogy az angol mesterkedések háborús bonyodalmakhoz vezessék.

Legfontosabb azonban az, hogy az iráni olaj tulajdonának revíziója abban a pillanatban kezdődik el, mikor a brit birodalom oszlopai már meglehetősen ingadoznak. (a. u.)

Szent István napja külföldön

A bolgár és az olasz sajtó megemlékezései

Ünneplés a Zsófia hajón

Budapestről jelentik: Szent István napját kedden a külföldi magyarok is mindenütt bensőséggel ünnepelték meg. Melegen foglalkozik a magyarság nagy ünnepével a külföldi sajtó is. A Zora című bolgár lap szerint Magyarország ma is Szent István szellemében tölti be hivatását. A bolgár rádió Szent István ünnepe alkalmából magyar órát adott keddi esti műsorában. Az olasz külügyminisztériumhoz közelálló Telegrafo is megleghangu cikkben emlékezik meg a magyarok nagy ünnepéről.

Megünnepezték Szent István ünnepét a román küldöttséggel tárgyaló magyar bizottság Turnu-Severinben maradt tagjai is a Zsófia hajón. A hajó ezalkalomból zászlódiszbe öltözött. Dragalina hadosztálytábornok, valamint a helyi prefektus és polgármester szerencsekívánatjait fejezte ki a Zsófia hajón a magyar nemzet ünnepe alkalmából.

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O.F.M. missziós beszédei
I. II. Ara kötetenként 150 Lei és portó.
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

egy csomó cédulát tart egy, a cédulával azonos nagyságú skatulyában s mihelyt valami teendője eszébe jut, vagy mihelyt egy feladatot vállal vagy találkozott megbeszél, kiránt egy cédulát a sok közül és feljegyzi rá. Lehet egy cédulával dolgozni, de lehet többel is. En leg-többször két-három teendőt jegyzek fel „pro-memoriám” a cédulára. Feljegyzek rá azon-kívül úgynevezett „Schlagwort”-okat is, hogy például mit fogok megírni a holnapi regény-folytatásban és feljegyzek Schlagwortokban sokszor egy-egy cikktémát is, amit legközelebb majd, ha szükség lesz rá, ki fogok dolgozni. Ezek az úgynevezett váratlan „ihlet” perceiben született feljegyzések rendszeren arra a cédulára kerülnek, amelyet minden este szűztisztán oda-helyezek az ágyam melletti asztalkára egy ce-ruza kíséretében. Az ember lefekszik, eloltja a lámpát, hánykolódik, nem tud elaludni, — ilyenkor minduntalan felkattantja a lámpát, mert eszébe jut valami és azt sebtiben ráfir-kantja a cédulára. Ráfirkantja hevenyészett, pongyola fogalmazásban, egy vagy két szoban, lerövidítve, félálomban csak azért, hogy más-nap aztán gondolkozhassek felette, mit jelent-het ez:

Hmtrné szóljon!

Egy félőrült ember ül reggel az ágyban és egnek álló hajjal töri a fejét a cédula kuszált

szavainak megfejtése fölött: *Hmtrné szóljon!* Mi a csudát jelenthet ez? Egész nap, mint mikor az embernek valakinek a neve nem jut az eszébe, bár a nyelven van — úgy gyötörődöm kínzom magamat a cédula rejtelmé miatt, hogy az kimondhatalan és még szerencse, hogy es-tig rájövök arra, hogy az éjszaka eszembe ju-tott, minek kerget ki minduntalan kora reg-gel a villany- és gáz-számlák pénzbeszedője he-ves csengetéssel, mikor a házmesternénél le-hetne pénzt letenni, hogy ezeket a számlákat mindig ő egyenlítse ki. *Hmtrné szóljon,* vagyis: házmesterné szóljon a pénzbeszedők-nek, hogy nála jelenkezzenek. Hát persze, hogy ez az.

Ez csak egy eset a sok közül, de hány van ilyen napon! és hány cédula kallódik el, hány céduláról felejttem el, hogy a zsebemben hor-dom, tele fontos teendők feljegyzéseivel. El-felejttem magát a cédulát is és most már ott tartok, hogy az éjszakai cédulára azt jegyzem fel a szendergésemből felriadva:

Cédula!

Hogy tudniillik van egy nappali cédulám, amelyre legalább tíz telefon, terminus, talál-kozó, számlakifizetés van előjegyezve. Ezt a legutóbbit — mondanunk sem kell talán — már akkor elfelejtettem, amikor feljegyeztem.
E. B.

Lenau hányatott élete a bányási Csatád községtől a döblingi tragédiáig

— Bevezető közlemény. —

„Uj géniusza támadt a német népek — így jellemzik Lenau költői felléptét életrajzírói. — Kötői modora egészen újszerű volt; a ritmus, a jócsengésű nyelvezet, a formák kiváló tisztasága, az újszerű s amellet természetű képek gazdagsága meglepetést keltettek s e képek szemléltető plasztikája méltán a *gondolat szobrászává* avatják a költőt.” S azóta is, ma is úgy írják a németországi életrajzok, hogy Lenau volt a magyar táj szépségeinek s a táj alaki sajátosságainak felfedezője. — Mindenesetre a német irodalomban lehetett ez.

Magyar képei, magyar szemmel nézve meglepők, igazak. Semmi mesterkéltég, a magyar táj levegője önt képeibe életet. „Jól kiérezte ezt a leg-hivatottabb bíráló, Petőfi Sándor. — írja Heinrich Gusztáv.

Mindenesetre hálásak lehetünk a német irodalom nagy alakjának, hogy a magyar táj s a magyar táj alakjai az ő költészete révén a német irodalomban művészi megrögzítéshez jutottak és ma is szimpátiát keltenek.

A nagy német költő mestere, művésze volt a német nyelvnek. Latin tudását, amelyet az akkori magyarországi tanulmányai révén vitt magával, ismételt megcsodáltak. Sok-sok dala csupa muzsika. Zsenge korában madarász volt, érte a madarak fütyét és ismerte a természet minden sóhaját, dallamát, sóhajtását. A nádas rejtelmes susogásától a Niagara fűlsikettő robajáig. Játszott a gitáron és nagy virtuozitással a hegedűn. Elbűvölték Schubert dalai és megrázták Beethoven zenéje.

Lenau lelkéből felzokog a magyar nóta.

És a magyar nóta hogyan zokogott fel lelkéből, arról August Schmid, a kiváló bécsi zenész így ír (Schurz II. 132.):

— Borongós éjszén hazakísértem Lenaut. Szobájába érve megkért, játsszak néhány magyar nótát („ungarische Nationalmelodien). Némán széke dőlve, lehajtott fejét tenyerére támasztva, elmélázva hallgatta. Bizony már jónéhány lassút meg frisset húztam — a német szövegben „mehrere Lasset und Friesen“ — s éppen le akartam tenni a hegedűt, amikor Lenau felállt, szó nélkül felkapta a hangszert és rázendített. Ezt a pillanatot soha nem felejttem. Székembe roskadva hallgattam a búvós hangokat, amelyek az éji sötétből felcsendültek. Oly varázserővel és oly mélyreható fájdalommal, mintha valami prófétai szellem ihlette volna a hegedűt és öntött volna életet vonójába. Azokban a hangokban a maga végzetét, a maga népe sorsát, — amely akkoriban még a jövő méhébe volt rejtve — festette meg s képet alkotott, amely ellenállhatatlanul megkapta a lelket és fájdalmas megindultsággal töltötte el a szívet. Minden egyes hangban kifejeződött a fájdalom, amely hol a lassú búvártos melódiájában sírdogált, mint valami csöndes zokszó, hol megint a sebes frissből jajdult fel vadul... Nem tudom, meddig játszott Lenau, hirtelen azonban megszokadtak a hangok. Mély, halálos csend következett. Az ajtóig támoogytam s úgy kerültem, nem tudom hogyan, könnyes orcával az utcára. Ugy éreztem, mintha Lenau azokkal a hangokkal a fájdalomnak, amely a lelkére nehezedett, egész súlyát az én lelkemre hengerítette volna.

Lenau rokonszenvvel viseltetett a magyarok iránt — olvaesuk most valahol —, ez a szimpátiát viszonzozzuk, amikor sajnálkozással látjuk vergődéseit, az örvényeket, amelyek élete hajóját fenyegették, sőt sokszor el is ragadták — s amikor életéből a németországi biográfiákból egynéhány magyar vonatkozást csokorba kötöttünk.

Lenau magyar ügyért harcol az osztrák cenzorral.

Az 1838-iki pesti árvíz alkalmával Bécsben albumot adtak ki az árvízkarosultak felségélyezésére. Lenau írta a költői prológust hozzá s legszebb költeményeiből becsátott néhányat az album rendelkezésére. A bécsi cenzúra változtatni akart a prológus szövegén. Lenau felháborodva kereste fel a cenzort — Gustav Schwab ilyen felhevüléseit „vad huzárkedvnek” nevezte — „úgy talán még nem

beszélt osztrák író gróf Sedlnitzky bürójának tisztviselőivel, mint ő akkor.” S azon a szövegen nem változtatta. Más alkalommal azért idézték a cenzurára, hogy kérdőre vonják külföldön megjelent művei s írói álneve miatt (nemesi előnevéből, a Strehlenau szóból vette a három utolsó szótagot.) Osztrák íróknak tilos volt akkor a bécsi cenzúra tudta nélkül külföldön nyomtatni műveit. „Lenau nyíltan a magáénak vallotta írói nevét és különösen kihangsúlyozta, hogy magyar s az ő hazájában nincs olyan törvény, amely megtiltana könyvet az ország határain túl kinyomtatni: követelte, állítsák hazai bírák elé.” S tényleg nem is volt semmi következménye a dolognak.

„Szeretnék olyan lenni, mint a magyarok.”

Egy alkalommal egyik barátja szóba hozta, miért nem válsztatja meg magát a pozsonyi országgyűlésre, ott küzdhetne Széchenyi oldalán is; nemes ügynek használhatna s amellet el is felejt-

tené a gyötrelmes halálgondolatokat. Ekkor monddta a költő többek közt ezeket: *szeretnék olyan őseredeti, olyan naiv, huzarosan bátor és jószívű lenni, mint a magyarok.* Élete utolsó éveit elme-gyógyintézetben töltötte. Utoljára Döblingben volt, ahol egyidőben Széchenyi is tartózkodott — mégis csak együvé került Széchenyivel, de milyen szomorú körülmények között! A hullámverte hajót az örvények, zátonyok szétmorzsolták!

Nagy ember volt s azért betegsége idejéről is rengeteg feljegyzés maradt fenn. Ezekből tudjuk, hogy volt eset, amikor magyar királynak képzelte magát. Egy ízben horasztó csatája volt álmában: szét is rugta az ágyat. Az asperni ütközetet küzdötte végig. S amikor erről barátaihoz szólt, szülőfaluját is említette. Érthető, úgy mondtá, hogy annyi csatám van... Már a szülőfalum Csatád is magában hordja a csata szót. És kifejtette, németül, hogy a (különben helyképző) „d” betű annyit jelent, mint „tied” s így a szülőfaluja *a te csatád...* Ilyen állapotban, ha szóba kerültek a gyermekkor emlékei, magyaros akcentussal beszélt a németet s végül, vigasztalásul, magyar nőkat húzott. Egyik rohamában, már 1844-ben felkiáltott: „hagyjatok, a magyar már felszabadult.”

Csatád, a „keresztény kultúra védőbástyájának” övezetében a török időben teljesen elpusztult. A török hódoltság után szorgalmas német telepesek kerültek a faluba. Az ő körükben áll a pompás Lenau-szobor. Magyar alkotás: Padon ülve álmozó szeméit elmerengve szülőházára emeli...

Schiff Béla.

A pénzügyminiszter újabb rendeletei az adótörvények alkalmazására

A háromezer leien felüli eladásokról minden esetben bélyegezett számla állítandó ki

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter újabb rendelkezéseket adott ki az adó és illeték törvények mikénti alkalmazásával kapcsolatban. Az első rendeletben utasítja az ellenőrző közegeket, hogy szigorúan ellenőrizzék, hogy a kereskedők a háromezer leien felüli vásárlásoknál minden esetben adnak-e ki bélyegezett számlákat, amint azt a módosított illetéktörvény előírja. A kihágások esetén azonnali bírsággal jár a felvételére utasítja a pénzügyminiszter a pénzügyi közegeket.

A két százalékos illetékekkel kapcsolatos kisebb kihágások bírságai helyegekben fizetendők.

Egy másik rendeletben a pénzügyminiszter a két százalékos nemzetvédelmi helyegekkel kapcsolatos kisebb kihágások esetében az eljárást szabályozza. A rendelet szerint az olyan esetekben, amidőn az eltiltott adóösszeg száz leit nem halad meg, a kihágási jegyzőkönyv felvételével egyidejűleg helyegekben le kell róni az eltiltott két százalékos nemzetvédelmi illetéket, valamint ennek tiszteresét bírságképpen. Az ellenőrző közegek az így lerótt bírságbélyegeket a helyszínen megsemmisítik.

A forgalmi adóemeléssel kapcsolatos készletbejelentések.

Miniszteri utasítás alapján az összes pénzügyigazgatóságok felhívást bocsátottak ki, amelyben figyelmeztetik az érdekeltet, hogy a hivatalos lap augusztus 10-ik számában megjelent rendeletűrtvény értelmében a forgalmi adókulcsnak általánosságban nyolc százalékra történt emelésétől függetlenül, számos árucikk: a gyapot, gyapju, különböző fonalak, stb. forgalmi tájékoztató rendelkezése értelmében a raktáron levő fonal, valamint készárú-készletek után le kell fizetni a régi és az új forgalmi adó közötti különbözetet. Erre való tekintettel a pénzügyigazgatóság felszólítja az összes textil- és kőszövőgyárakat, valamint azokat a nagykereskedőket, akik szövőtt, vagy kötött szövőtt árut tartanak raktáron, hogy 1940. augusztus 9-iki esti áruciklistüket haladéktalanul jelentésük be a különbözet lefizetésé-

céljából. Ez a kötelezettség a szűcsökre is vonatkozik, akiknek a szőrmeárut kell bejelenteniük. Tekintettel arra, hogy a különböző petróleumtermékek fogyasztási illetékét is emelték, a raktáron levő petróleumtermékek, benzin, stb. után is le kell fizetni a régi és az új fogyasztási illeték közötti különbözetet. Ezekről az árukról tehát szintén kimutatást kell készíteni, még pedig az augusztus 12-iki esti helyzet alapján. A kimutatásokat tíz napon belül kell a pénzügyigazgatóságához benyújtani. Azokat, akik ennek a kötelezettségnek nem tesznek eleget, ezertől tízezer leiiig terjedő bírsággal sújtják.

Milyen esetben kapnak adócsökkentéseket, akik katonai szolgálatot teljesítettek?

Jelentettük, hogy pénzügyminiszteri intézkedés folytán adócsökkentést kérhetnek azok, akik katonai szolgálatot teljesítettek. A kedvezmény kizárólag az iparosokra és szabadfoglalkozásukra vonatkozik (meseriasi s professzionisti) és csupán abban az esetben alkalmazható, ha a folyamodó illetékes parancsnokságának bizonyítványával igazolja, hogy 1939. április 1—1940 április 1 között legalább hat havi katonai szolgálatot teljesített. Ezzel kapcsolatban bizonyítani kell azt is, hogy a kérelmező a katonai szolgálat idején foglalkozását nem gyakorolhatta. Azok tehát, akik nyitva tartott irodákkal, műhelyekkel, laboratóriumokkal rendelkeznek, az adócsökkentést nem vehetik igénybe. A kedvezményt a pénzügyigazgatóság adja meg, de a csökkentés az előirt adó felénél nagyobb nem lehet.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ASSZONYOK SZALLODAJA.
DORIAN: NAGY KERINGŐ.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5 SZÁM

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900. félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér. — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekszámlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

A 10 leien aluli vásárlásokat mentesítették az 1 leies illeték alól

Bucurestiből jelentik: (Rádió.) A pénzügyminiszterium mentesítette az 1 leies nemzetvédelmi illeték alól a 10 leien aluli vásárlásokat a közszükségleti cikkek árusító üzletekben. (Fűszerüzlet, pékség, élelmiszerüzlet.) Az alkoholt nem mentesítették az illeték alól.

Ügykezési vizsgálat a csikszeredai törvényszéken. Saját tud. Emil Gheorghescu Pioneanu, a marosvásárhelyi ítélőtábla főügyésze megtartotta a félevenként szokásos ügykezési vizsgálatot a törvényszéken. Mind az ügyészségnél, vizsgálóbírósnál, mind a fogháznál rendet talált.

Kiváltak a zsidó tagok a nagyváradai fodrász munkás-céh vezetőségéből. Nagyvárad. Saját tud. A fodrász munkás-céh vezetősége a napokban rendkívüli ülést tartott, amelyen több időszaki kérdéssel együtt megbeszéltek a zsidótörvény intézkedéseit is. A vezetőség zsidó tagjainak tudomására hozták, hogy a törvény értelmében nem viselhetik tovább tisztségüket. A zsidó tagok a bejelentést tudomásul vették és kiváltak a vezetőségéből.

Arad megyében állatjárvány képett fel. Aradról jelentik: Arad megye különböző községeiben lépfene és bárányhimlő megbetegedések történtek. Az aradmegyei borosjenői járásban több szarvasmarha pusztult el lépfenében, míg a kishajói és radnai járásban sok bárányt betegedett meg himlőben. Az aradmegyei állatorvosi szolgálat megette a szükséges intézkedéseket a járvány megbetegedések leküzdése érdekében.

Vaj- és mézhiány Csikban. Csikszereda. Saját tud. Uglátszik, hogy a rendkívüli időjárás és ennek nyomában járó gazdasági nyomorúság mind a téren érezteti hatását. Kétségtelen, hogy a hegyes-völgyes vadvidékes „Csikország”-ban nem lehet kapni mézet? Pedig a méhészet egy idő óta örömdetesen felleandult. Mégis a méhészek kijelentése szerint az idő a méhek alig termeltek annyit, hogy azzal a mennyiséggel ki tudjanak telelni. Egyébként a pergetett méznek az ára 60—65 lei, a csamege lépes méz pedig 80—85 lei különként. A vaj is eltűnik időnként a piacról. Ujjában házról-házra kínálják élelmes kereskedők. Egy kilogramm házvaj ára 140, tea-va: ára pedig 180 lei. Általában nagy spekuláció érezhető más elsőrendű fogyasztási cikknél is, különösen azóta, mióta a monopolickek is megdráultak.

Ismét felvették a munkát a tordai gyárüzemekben. Tordáról jelentik: Az elmúlt hetekben több kisebb tordai gyárüzemben egyrészt nyersanyag hiján beszüntették a munkát. Az elmúlt napokban ezekben az ipari vállalatokban is mindent ismét megkezdődött a munka. A munkügyi miniszterium ugyanis szigorú intézkedést léptetett életbe a munkatölteponosság érdekében és egy gyár sem szüntetheti be a munkát azért, hogy katonai szolgálatra bevonult munkásai segítyezése alól mentesüljön.

Adományok. Nagy Mária tanítónő részére a gyergyókiilyénfalvi plébánia „Szent Antal-perse-lye” 100 lejt, N. N. (Nagyvárad) 10 lejt, N. N. (Baziás) 200 lejt adományozott. Rendeltetési helyre juttatjuk.

Olcsó és megbízható
tűzifa beszerzés kisembereknek, intézményeknek
Jeney Sándor
aprított és hasábos tűzifa kereskedőnél
Nagyvárad, Str. Nistrului 5.
Telefon: 12-03

150 tonna rizs érkezett Romániába. Bucurestiből jelentik: Az első 150 tonna rizszállítmányból álló rakomány, amelyet Bulgáriában rendeltek. Giurgiuba érkezett. Az érkezett rizszállítmányt azonnal szétküldték az országba. A megrendelt rizszállítmányok további részének érkezése folyamatosan van. A rizs igen jó minőségű és az olasz rizszel egyenértékű.

A tordai vásárok. Tordai jelentés szerint: A polgármesteri hivatal közlése szerint a kisasszony-napi országos vásárt az idén szeptember 6-án és 7-én tartják meg. Szeptember 6-án, pénteken az állatfelhajtás, szeptember 7-én, szombaton állatfelhajtási és kirakó vásár lesz. Az állatfelhajtás nincs korlátozva.

DRAMÁT IRTAK A KALEVALÁRÓL. A Magyar-Finn Társaság az elmúlt télen nagy sikerű finn-dalestélyt rendezett a finn Vörös Kerest javára. Az estély keretében mutatták be Hettyei Aranka közreműködésével a Kalevala 15 énekből álló drámáját, amelyet a finnnek nemzeti époszainak alapján dr. Gondos László fiatal tanár irt. Most Finnországban is elő akarja adni dramatizált Kalevalát. Vikár Béla, a kiváló műfordító, néhány Kalevala-szemleű betétet irt a dramatizált énekekhez s ezeket saját fordításában fogják recitálni a finn színpadokon.

Felfalták a disznók a magárahagyott kisgyermeket. Craiovából jelentik: A szülői gondatlanság és tudatlanság megrendítő és egyben felháborító gyermektragédiát okozott a doljmegei Tease községben. Mihailescu Nicolae hat éves gyermek szülei elmentek hazulról és a gyermeket a ház küszöbén hagyták. Amikor a szülők visszatértek, megdöbbenne látták, hogy gyermeküket az udvarban levő két eortés megette. A szomszédok fáradozása, hogy a gyermeket megmentse, hiábavalónak bizonyult.

Rudolf Mosse
Telefon száma **20-35**
Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 13.

Mérgező gombát rántott az asszony. Csikszereda. Saját tudósítónktól. Szabó Gergely gyergyószárhelyi gazdálkodó feleségével és Páll Jenő rokonukkal az erdőn dolgozott. Délre gombát rántott az asszony. A gombák között bizonyára mérgező fajta is volt, mert étkezés után hirtelen erős gyomorgörcs fogta el őket, úgy hogy be kellett szállítani a kórházba. Gyomormosást alkalmaztak és így sikerült megmenteni őket az életnek.

Eddig 460 hidat állítottak helyre a németek Hollandiában. Berinből jelentik: Hollandiát, mint ismeretes, sűrű csatornahálózat szeli át. Az ország közlekedése nagymértékben a csatornákon bonyolódik le, melyeket számtalan hid köt össze. A háború első napjaiban a holland katonai parancsnokság rendelkezése a holland nagyobb részét felrobantották s a csatornákat pedig elsüllyesztett hajókkal torlaszoltak el, hogy megakadályozzák a német csapatok bevonulását. Ez a kísérlet, mint tudjuk, nem vezetett eredményre, csupán azt érték el vele, hogy majdnem az egész ország közlekedése a leromlott hidak és eltorlaszolt csatornák miatt — megbénult. A megszálló német haderő parancsnoksága — mint Berlinből jelentik — eddig 460 hidat állított helyre s ennek következtében az ország rendes közlekedése ismét helyreállt.

Marosvásárhelyen megkötés szerződtek az utolsó két évben a földgázbeszerelések. Marosvásárhelyről jelentik: A városi tűzifaellátásának kérdésében a marosvásárhelyi városi hatóság is megette a belügyminiszterium rendelkezésére a lépéseket. A szállítások jórésztben már megindultak, de a lakosság mégsem tudja kellőképpen ellátni magát tűzifával, mert ára jelentősen felemelkedett. Az elmúlt télen 80—85 lei volt a tűzifa mázsája, míg most mázsánként 130—140 leibe kerül. Ez a körülmény egyenként előtérbe helyezte a gázfűtéses lakásokat. Ezekért már május elsejétől valóságos túlekedés indult meg, bár a gáz köbméterenkénti árát az év januárjától mintegy hat százalékkal felemelték. Marosvásárhelyen az új illetekkel való tekintettel, de a gázfűtés mindemellett olcsóbb maradt a tűzifánál. A földgáz 1930-ban vezették be Marosvásárhelyre és különösen az utóbbi két évben, amikor lényegesen emelkedett a tűzifa ára, a lakásokba való bevezetése megkötés szerződött. Ezidőszint már a külvárosokba is, a gyár lakosság utcáktól eltekintve, kiépítették a gázvezetéseket. Ez alatt az idő alatt általában a kisebb, leginkább két szoba konyhás lakásokba történt a legtöbb beszerelés.

* Sok ezer gyomor-, bél- és májbeteg diéséri a „Ferenc József” keserűvizet, mert az rendkívül enyhe volta következtében valóban tökéletes hasajtónak bizonyul. Kérdezze meg orvosát!

A ledöntött fa maga alá temetett egy asszonyt és gyermekét. Kézdivásárhelyről jelentik: A Danubia fatermelő cég erdőrezésében, a háromszékmegei Ojtoz erdőszéiben a munkások fát döntöttek. Egy hatalmas szálfa döntés közben rázuhant egy munkáslakásra, amelyben Pacurar Anuta 42 éves asszony tartózkodott tizenéves éves leánykájával. A lezuhanó fa mindkettőjüket maga alá temette. Az asszony lábát törte, a leány koponyaalapi és bordatörést szenvedett. Beszállították őket a kézdivásárhelyi kórházba.

Az alvó házaspár mellől loptak el tízezer lejt. Szatmárról jelentik: Vakmerő betörés történt az elmúlt éjjel Szatmáron. Ismeretlen tettes bemászott az éléskamra nyitott ablakán Herskovic Sándor lakásába és az alvó házaspár közvetlen közeléből, az éjjeli szekrényből ellopott egy aranyórát és egy tízezer lejt tartalmazó pénztárcát. A lopást csak reggel fedezték fel. A rendőrség megindította a nyomozást, még pedig a betörés színhelyén hagyott pápaszem és egyéb áru-oló nyomok alapján.

Örült a szatmári utcán. Szatmárról jelentik: Az elmúlt nap zavarosan viselkedő embert tünt fel a Paulesti uton. Ijesztgette a járókelőket és meg akarta állítani az arra haladó autókuszokat. Rövidesen kiderült, hogy az illető Oláh Sándor szatmári lakossal azonos és a textiltgyár portasa. A különös viselkedésű ember elméje elborult. Útította-verte házastársát, majd a betegséggel elhatalmasodott rajta, hogy az utcán folytatta garázdálkodásait. Négy markes rendőrnök is munkát adott, míg sikerült végre a szerencsétlen, egyébként óriási erejű embert tehergépkocsiba tuszkolni, hogy beszállítsák az elmemegfigyelőbe. Oláh Sándor itt kényszerűbonyta került, majd Vancsa György, az elmemegfigyelőből a sziget elmeegógyintézetbe szállította.

ISKOLAI HIREK

A nyilvánossági joggal működő, gyulafehérvári római katolikus Püspöki Leánygimnáziumban a beiratások szeptember 1—10. között lesznek. A javító vizsgák 3-án; felvételi a gimnázium I. oszt-ba 4-én. — A leánygimnázium mellett internátus is működik, ahova elemista leánykakat is felvesszünk. — Iskolánk az egyházmegyei Főhatóság támogatásával, lelkiismeretes gondallal készíti elő leányainkat jövőendő élethivatásukra. — A korszerűség szem előtt tartása mellett, iskolánk családias melegséggel törekszik az otthon és intézet közötti különbségek áthidalására. — Nyelvek, zenében, rajzolásban, festésben való jártasság elsajátítható. — Jelentkezések a Leánygimnázium Igazgatóságához küldendők. (Albailia, Claustru.) Az előjáráság.

A nagyváradai Gojdu Liceum igazgatóságának közleménye a beiratkozásokról és az őszi vizsgákról. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai Em. Gojdu fiuliceum román és magyar tagozatában augusztus 25-én kezdődnek meg a beiratkozások. A beiratkozás alkalmával 2290 lei iskolai díjat kell befizetni. A javító és a magánvizsgák, valamint az első osztály felvételi vizsgái szeptember 2-án kezdődnek. Az ötödik osztályba való felvételi vizsgák időpontja szeptember 4.

A Református Leánygimnázium nyilvánossági joggal felruházott I-ső osztályába beiratkozáshoz szükséges okmányok: születési, keresztelési, állampolgársági, himlőoltási bizonyítvány és az elemi iskola IV-ik osztályáról szóló iskolai értesítő. Ugy az új, mint a régi növendékek aug. 25—31. napjai alatt jelentkezzenek beiratkozásra az igazgatói hivatalban. A felvételi és javító vizsgálatok szeptember első napjaiban lesznek, vizsgák idejét az igazgatói hivatal közölni fogja. A Református Leánynevelő intézet internátusába folyamodók a fent elsorolt bizonyítványokon kívül lelkészi ajánló levelet is mellékeljenek. Az igazgatóság.

Értesítés. A nagyváradai „Partenie Cosma” kereskedelmi fiuliceum értesíti az érdekelteket, hogy a beiratásokat a II., IV. és VI—VIII. osztályokba e hó 26—31-ig tartják. Ugyanebben az időben tartják a beiratásokat az I. és V. osztályba való felvételi vizsgákra, valamint a magántanuló beiratkozásait. A javítóvizsgákat e hó 30 és 31-én tartják meg, míg a magánvizsgák szeptember 1—7-ig lesznek. Nyomatékosan felhívjuk a szülők figyelmét, hogy beiratáskor a szükséges okmányokon kívül az első tagozati tanulókért 1915 lejt és a felső tagozati tanulókért 2415 lejt kell fizetni a múlt évi tandíjhatárolkon kívül. Igazgatóság.

LONDON

a német támadás középpontjában

... és hirtelen felbúgnak a légvédelmi szirénák, megkondulnak a félrevert harangok s London népe riadtan menekül a légvédelmi menhelyekre. Ki hitte volna! Ma már az sem lehetetlen, hogy rövidesen megjelennek a német katonák is London utcáin, hogy — mint Párizsban, — végigmaszírozzanak a fő útvonalakon, jelül az angol világbiro-

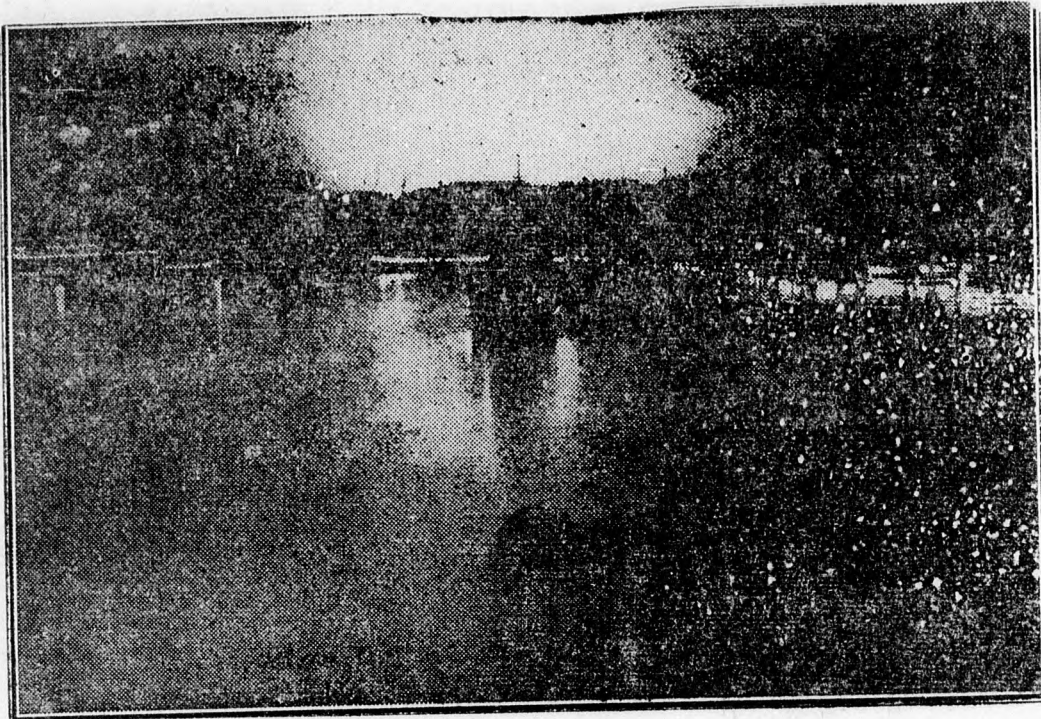
különösen a színes ablakai mesterművek, míg a Szt. Pál katedrális művészi síremlékei nemzeti Pantheon jellegével bírnak. Szép a Trafalgar square levő templom is, görögös stílus oszlopcsarnokával és a XVI. századból való Szt. György székesegyház a London Bridge közelében.

Az úgynevezett profán épületek közül már ke-

tették s kerekén három millió font sterlingbe került. Híres óratornya világszerte ismert képe. Lapokból, könyvekből. A parlament épületének a Themzéből kiemelkedő homlokzatát az összes uralkodók szobrai díszítik. Belsejében pedig freskók, mozaikok, bronzkandelláberek tömege teszi széppé és értékessé. Sok világpolitikai esemény zajlott le ebben az épületben s óriási kár volna, ha London bombázása közben megsérülne.

A TOWER.

London nevezetességei közé tartoznak a gondozott, szép parkok és a hidak. A parkokban Anglia hírességeinek bronzszobrai állnak őrt, a hidak nagyrésze pedig nemcsak a Themze két partját köti össze, hanem a történelmi multat és a nem kevésbé történelmi jelent is. Legérdekesebb hídja Londonnak a Tower-híd. A Tower maga tulajdonképp egy nagykiterjedésű, erősítésekkel kö-

Az elsötétített London.

A Tover híd.

dalom hatalma összeomlásának. Hiszen már London bombázása is ennek a jele. Londonba, illetve Anglia területére ide s tova kilencszáz éve nem tette idegen hatalom katonája a lábát. Azóta büszkén és hatalmasan uralkodott a fél világon Nagybritannia, dacolva idővel és történelmi átalakulásokkal — s abban a hitben ringatta magát, hogy ereje, hatalma legyőzhetetlen... És ime, most hiába szólnak a légvédelmi szirénák, hiába zúgnak a harangok: a német repülőgépek bombái ellen nem védik meg a sokmillió város.

Rómába, Párizsba, Berlinbe, Bécsbe sokan eljuthattak az erdélyiek közül, de Londont már kevesebben ismerik. Azért az alábbiakban egy kis ismertést adunk Európa legnagyobb városáról:

Egy kis történelmi visszatekintés.

Londont már a rómaiak is ismerték s jelentős város volt Nagy Konstantin idejében is, aki tizenöt kilométernyi kerületben erős falakkal véterte körül. A kereszténység befogadása után püspöki székhely lett, Alfréd alatt pedig a szigetország fővárosa. Amikor Hódító Vilmos elfoglalta Angliát, Londonban számos kiváltságot talált, amiket meg erősített. 1210-ben János király megadta Londonnak azt az alkotmányt, amely ma is a főváros alapjait szolgál.

Azonban a fejlődés útját gyakran szegték ragályos betegségek, tűzvészek, amik hússzor is elpusztították és elnéptelentették Londont, de mindannyiszor újra meg újra fejlődésnek indult, úgy-hogy 1588-ban már húsz ezer embert és 38 hajót állíthatott harcra a spanyol armada ellen. 1665-ben a pestis pusztítását kellett elszemdednie, ekkor hatvannyolcezer ember halt meg a rettenetes járványban; 1666-ban pedig ismét tűzvész pusztította s 13.200 ház hamvadt el. De kiheverte ezt a csapást is és gyorsan újabb, ezúttal állandó fejlődésnek indult. A XVIII. század elején már hétszáz ezer lakost számlált, ma pedig Nagy-Londonnak 7.805.870 lakosa van. 1851-ben Londonban volt az első vilákiállítás és Európa egyik gazdasági központjává emelkedett.

Régi épületek, templomok.

London csaknem minden régi emléke a nagy katolikus múltról beszél. Legfőbb építészeti nevezetessége az eredetileg bencés Westminster apátság temploma, amelyet 1254—1295 között építettek s a következő századokban még újabb kápolnákkal bővítettek is. Gyönyörű templom a hatalmas méretű Szt. Pál katedrális, amely a Cityben épült 1675—1710 között. A Westminster apátság templomának

vesebb nyújt artisztikus szépséget. A legjelentékenyebb épülete Londonnak a Guildhall, amit 1411—31 között építettek. A nagytermében Góg és Magóg hatalmas szobra áll. Ebben a nagyteremben tartja meg évenként London Lord Mayorja szokásos bankettjét, amely az angol fővárosi tradicionális, de mindég kiemelkedő társadalmi eseménye szokott lenni. A Guildhallban még törvényszéki tárgyalási terem, hatalmas nyilvános könyvtár és képtár is van. Érdekes épület az 1466-ban épült gótikus Crosby-hall, amely egykor III. Richárd pompás lakhelye volt. Gyönyörű épület a gótikus, hatalmas méretű Westminster-hall, amelyben az angol parlament székel, ezt a remek palotát Barry Károly tervei szerint 1840—52 között épí-

rültett városrész, amely az angol koronával évszázadokon át összeforrt. Itt volt a kincstár is és az angol pénzverde. A XVII. század közepéig nemcsak az állam, hanem az angol kereskedelem arany- és készpénzkészletét is a Tower pénzverdejében helyezték letétre.

Háromszáz év előtt, 1640-ben, I. Károly, eköt puritánok elleni háború végszükségében lefoglaltatta ezt a pénzkészletet. Ezzel a Towerbe vetett bizalom is megszűnt és a kereskedők nagyrésze koldusbotra jutott. Ez volt egyik legnagyobb gazdasági válsága is Angliának.

London az iskolák, múzeumok és autóbusszok városa.

Londont könnyen lehetne az iskolák és múzeumok városának nevezni, közel kétezer iskolája van, múzeumi pedig a világ legnagyobb műkinceseit őrzik. Magáról a British Múzeumról köteteket lehetne írni. Keleti kézirattöredékei és régiségtára az egész világon páratlanul áll, nemkülönben természetrajzi és éremgyűjteménye is. A többi múzeumokban is a legértékesebb ritkaságokat őrzik, amiket csak az angolok: világuralmuk és világkereskedelmük révén össze tudtak gyűjteni.

London nevezetessége az is, hogy a tengerjáró hajók fel tudnak haladni a Themzén s dokkjában, rakpartjain a távolkeleti árukat is közvetlenül kirakodhatják. Ez a forgalom évente sokszáz millió tonnára rug. Az európai világvárosok között beleő forgalma is a legnagyobb. Csak autóbusszvonalaik a száma meghaladja a haterzet, amelyen évente kétmilliárd személy utazik. Villamosvasútja évente átlag egy és fél milliárd utas forgalmát bonyolítja le.

A háborús London személyforgalma természetesen lecsökkent. Londont légvédelmi ballonok fogják körül, de úglátászik, hogy ez a védelmi rendszer keveset ér, — mert a német repülőgépek bombái sűrűn hullanak Londonra, hogy Európa legnagyobb városának sorsát megpecsételjék.

(—la.)

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Léggömbzár London felett.

Megjelent Budapesien a Magyar-Német Társaság „Ungarn” című folyóirata

Budapestről jelentik: A Magyar-Német Társaság a két nemzet kulturkapcsolatainak kiértékelésére létesült Budapesten. A tavasz folyamán több magasrangú német személyiség tartott kebelében előadást a magyar-német viszony egyes mozzanatairól. A Magyar-Német Társaság nemcsak célkitűzéseit most egy újabb munkájával illusztrálja. A legszélesebbkörű érdeklődésre tarthat igényt az a magas színvonalú, gyönyörű illusztrációkkal képezett, pazar kiállítású folyóirat, amely augusztus elején jelent meg először. A folyóirat feladata a Német Birodalom közvéleményét a magyar történelem és magyar népköltéséről és a magyar szellem teljesítményeiről tájékoztatni.

Az új folyóirat minden kétségen felül hivott és alkalmas arra, hogy még jobban megerősítse a szoros magyar-német politikai barátságon alapuló kulturkapcsolatokat.

A folyóirat legfőbb irányítása a Magyar-Német Társaság elnökének Iasnádi Nagy Andrásnak, a magyar képviselőház elnökének avatott kezében van. Ő írta az előszót a folyóirat első számában. A folyóirat öt szöveg-cldalas és 16 képmellékes első száma első közzétételében Szózatát Hans Leicht fordításában. Ugyancsak kitűnő átültetésben, Elsa Reitter Podhradszky fordításában olvashatjuk Petőfi: Föltámadott a népek tengere, Aprily: Tetőn, Reményik: Mi mindég bucsuzunk és Szabó Lőrinc: Hangverseny után c. verseit. A folyóirat főszerkesztője Pukan-szky Béla egyetemi tanár a modern magyar zenéről írt nagyobb tanulmányt, ezt Bartók Béla és Kodály Zoltán arcképe díszíti.

Közzli a lap Tamási Áron: Kivilágított fapiac c. novelláját és Illyés Gyula: A magyar jellem c. tanulmányát. Marosi András az új magyar nemzetiségpolitikáról, Somlai M'hály a magyarországi munkaszolgálatról, Surovy Géza Budapestről, mint tengeri kikötőről ír nagyobb tanulmányt, Keresztury Dezső a margitszigeti Tell Vilmos előadásról közöl ismertetést. A művész kiállítású folyóirat, az Egyetemi Nyomda izékes munkáját dicséri.

Arcábraképek

Lakás

Butorozott szoba
különbjártu kiadó. —
Nagyvárad, Strada
Scolei 10. szám.

Kiadó
azonnal, különbejárta-
tu butorozott szoba,
fürdőszoba használat-
tal. Nagyvárad Ave-
rescu-utca 37. szám.

Modern
2 szobás konyhás lakás
szeptember 1-re
kiadó. Oradea-Nagyvárad,
Miorita 7. szám.

3 szobás
parkettes lakás mel-
lékhelyiségekkel ki-
adó. Nagyvárad, I. G.
Duca 6. szám alatt.

Kiadó
azonnalra 3 szobás mo-
dern utcai lakás bal-
konnal 1-ső emeleten.
Nagyvárad, Str. Dorob-
antilor 22. Telefon
21-72. szám.

Különlétele

Ingatlan
és Hiteliroda. Kertés
magánházak, jövedel-
mező bérházak és
gazdálkodásra alkal-
mas egyéb ingatlanok
centrumban és a vá-
ros minden részében
olcsón eladók. Egyéb
üzleti tranzakciókat,
társulások, kölcsö-
nőket stb. eredménye-
sen közvetítünk. Dr.
Klein Ingatlan és Hitel-
iroda, Oradea, Str.
Cosbuc 20. szám.

Mindenest
keresünk, aki főzni is
tud, hosszú bizonyít-
ványokkal. Nagyvárad,
Pável-utca 24. szám.

Eladó
hálószoba, hencser, vas-
ágy, ebédlő asztal, kred-
enc, székek, kofferek,
ládák és vasüst. Nagy-
várad, Str. Ispirescu
5. szám.

Mindenféle
padlásomat, apróságot,
papírfélt és bármít
veszek, levélhívásra
házhöz jövök. Klein,
Oradea-Nagyvárad, Bu-
dai Deleanu-u. 2. szám.

NAGYOBB
bérházak kezelését
és ellenőrzését el-
vállalja dr. Lengyel
Zsigmond, a Ház-
tulajdonosok Szö-
vetsége ügyvezető
elnöke.

Eladó telek
házzal vagy anélkül.
1 szoba, konyha ki-
adó szeptember 1-re.
— Oradea-Nagyvárad,
Str. Petru Rareş 12.

Finom
uri ebéd koszt kihor-
dásra kapható. Nagy-
várad, Pasteur-u. 5.

Fehérneműk.
pizsamák varrását, javít-
ását elvállalom. —
Nagyvárad, Str. Pas-
teur utca 5. szám.

Gyermeksportkosci
jókárban levő, olcsón
eladó. Nagyvárad, Bel-
grád-utca 17. szám.

21 nemzet több mint 6000 kiállítója vesz részt az idei őszi Lipcsei Vásáron

Az 1940. évi őszi Lipcsei Vásár augusztus 25-én nyílik meg és 29-én zárul. A belváros területén fekvő, mintegy 22 nagy kiállító palotában a kiállításra kerülő ipari termékeket egy mutatják be a nagyközönségnek, hogy azok minden szükségletet és igényt kielégítsenek. Amint az idei tavaszi vásárt nagy eredménnyel zárták le, a július vége óta történt nagyszámú előjegyzésekből már is arra lehet következtetni, hogy az őszi vásár sem fog a tavaszi mögött maradni. Majdnem az összes európai államok, sőt kül-európai országok is kollektív kiállítással, vagy egyéni képviselve vesznek részt a kontinens legnagyobb Vásárán. A Lipcsei Vásár ez év őszén a többi nagy német kiállításokat is min felül fogja mulni.

Békebeli képet mutat a mintavásár.

Ha az 1940. évi őszi Lipcsei Vásárra szóló eddigi részvételi bejelentéseket figyelembe vesszük, első tekintetre megállapíthatjuk, hogy több mint 6000 kiállítóra lehet számítani. Ezek a kiállítók a legfontosabb szakmákat képviselik, még pedig mind vezető cégek által.

Számitani lehet:
Háztartási árukban (konyhacik-
kek, porcellán, üveg, fémáruk) 1400 kiállítóra
Bőr-, ékszerárúkban, műipari cik-
kekben 1700 „
Játék, zeneszerszámokban és sport-
cikkeken 700 „
Papíráruban, irodai felszerelési
cikkeken 700 „
Textilárúkban és ruházati cik-
kekben 700 „
Táplálkozási árukban és testápol-
lási cikkeken 200 „
Rádiókészülékek és alkatrészek,
vasárúk, ipari szükségleti cik-
kek, találmányok és egyebek 350 „
Külföldi nyersanyagok és tápszerek 350 „

A fentiekből megállapítható, hogy a Lipcsei Vásár őszi kiállítása a megszokott békebeli képet nyújtja. Németország itt fontos szerephez jut az által, hogy az angol és francia szállítmányok elmaradásával Németországra kerül az a feladat, hogy az egész kontinensen a fontosabb ipari termékek szállítója legyen. Hogy e követelménynek

pontosan meg tud felelni, amellett bizonyít az a tény is, hogy a tavaszi vásár által eszközölt megrendelések pontos teljesítésére, dacára a hadiállapotnak, a legteljesebb mértékben felkészültek a nagy német gyárak.

A külföldi résztvevők rekordja.

Az ez évi őszi vásáron majdnem teljes mértékben részt vesznek az európai gazdasági élet képviselői. Egyidejűleg, amikor az európai nagyipar keretei a német irányítás mellett mind tisztában és világosabban kapják meg határvonalukat, amelyeket a kontinens az egyes nemzetek gazdasági feleslege utján rendelkezésre tud bocsátani. Julius végén Németország mellett Cseh- és Morvaország is kiállít Lipcseben. Résztvesznek még kollektív kiállítással: Bulgária, Dánia, Finnország, Görögország, Olaszország, Iran, Japán, Jugoszlávia, Luxemburg, Hollandia, Norvégia, Románia, Svájc, Szlovákia, Magyarország és Szovjetország. Mi sem mutatja jobban azt a nagy különbséget ami az ezidei őszi és a békebeli őszi kiállítás között fennáll, amidőn a kétőt összehasonlítva, azt látjuk, hogy míg békeben az őszi kiállításon mindössze 6-8 állam vett részt, most 16 állam állt ki. Különösen említésre méltó a Szovjet Unió részvétele, mely az 1922-től 1933-ig megszakadt összeköttetésének szálait ezuttal ismét felveszi. Akik még a régebbi, orosz termékek pavillonjára visszaemlékeznek és azt a mostani kiállítással összehasonlítják, latni fogják az óriási különbséget, mely ezuttal szembevetődően kiviláglik. A mostani őszi kiállításon Olaszország az az állam, amely a legnagyobb kollektív kiállítással szerepel. Már az a felület is, amelyet a kiállítás anyaga elfoglal, az eddigieknek négyszerese. Igen nagy fontossággal bír, hogy a délkelet-európai államok mind résztvesznek a Lipcsei Vásáron.

A kiállításra kerülő áruk gazdag sokrétűsége hatványozott formában jut kifejezésre egy a kollektív kiállítások, mint az egyes helyek egyéni képviselői által. Ezek közt tartoznak, nem emlíve a kollektív kiállítással szereplő nagy országokat, Lichtenstein hercegség, Svédország és Törökország. Ezeknek figyelembe vételével az idei őszi Lipcsei Vásáron összesen 21 ország képviselteti magát.

Könnyítések az egyes államok egymásközötti kereskedelmének lebonyolításához

Az egyes országoknak egymásközötti kereskedelmének könnyebb lebonyolítása érdekében Lipcseben az összes export tanácsadó irodák megnyitnak. E felvilágosító és tanácsadó irodák az u. n. „Messdienst” egy helyen a Katherinenstrasse 10-12 I. em. vannak (helyezve 35 hivatalos, félhivatalos és kereskedelmi információs és tanácsadó iroda működik. Ezeknek hivatása egy a kiállítóknak, mint a vásárolni akaróknak időmegtakarítással megkönnyíteni a megfelelő felvilágosítások beszerzését, ami az egyes országok vámtarifáját, devizaelőírásait, rendelkezéseit, áruk kontingentálását, stb. illeti. Felvilágosításokat minden nyelven megadnak.

Különleges látványosságok.

Mint különös látványosság, említésre méltó a „Rundfunk-Exportmusterschau”, mely a Ring-Messe épületében van és amely a német rádiócégek legújabb vívmányait mutatja le. A nyomdaipar feltalálásának 500 éves évfordulója alkal-

mával „Gutenberg-Jubileumschau”-t is rendeznek ugyancsak a Ring-Messhaus-ban. Nem marad el a divatbemutató sem, mely a német textilipar legújabb remekét mutatja be és a berlini és bécsi divat legújabb kreációi vonulnak fel. Nem marad el a hagyományos (vagy zenekari hangverseny sem, melyet a Gewandhaus-ban, annak gyönyörű nagy termében, a híres lipcsei zenekar fog előadni Carl Schuricht karnagy vezényletével.

60 százalékos utazási kedvezmény Németország utvonalaín.

A más országokból Németországba utazó vásárlók utazásának megkönnyítésére utazási kedvezmények vannak. Így a semleges államokból Németországba utazók a német vasútvonalakon 60 százalékos kedvezményes jegyet kapnak. E kedvezménnyel kapcsolatos részletek felvilágosítást az egyes országokban lévő tiszteletbeli képviselők és vásáriródk nyújtanak, amelyeknél az utazóknak a beutazási vízum megszerzése érdekében is jelentkezniük kell. Elszállásolásról a Lipcsei Vásár vezetősége gondoskodik s ennek egy bizottsága a lipcsei állomásnál is szolgálatot teljesít. Egyébként bizonyos mennyiségben azt is megengedik, hogy a látogatók élelmiszert is vigyenek magukkal.

Szolgáltatós gyógyszerárak

Csütörtökön Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

Aranykereszt, Piața Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.

Csillag, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.

Diana, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Kigyó, Piața Regina Maria. Telefon 29-63.

Szent Antal Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.

P

S. J. — Uhl Antal:

PAPI ELMÉLKEDÉSEK

Gyakorlatias, rövid,
frappáns elmél-
kedések lelki-
pásztorok részére

Ara kartonkötésben:
216 Lei és po: tó

LEGUJABB

Kedden és szerdán továbbfolytak Craiovában a román-bolgár tárgyalások

Még nem adtak ki hivatalos közleményt

A Curentul című lap munkatársának craiovai jelentése szerint, az ott tartózkodó bolgár újságírók között a tárgyalások eddigi menete alapján derülő a hangulat s megállapítják, hogy a megbeszéléseken már az első érintkezés alkalmával az engedékenységek szelleme nyilvánult meg. Az ilyen jellegű tanácskozásoknál rendkívül fontos a bizalom légköre. Illetékes körökben hangoztatják, hogy a bolgárokkal megkötendő egyezménynek olyannak kell lennie, hogy az megnyugvást keltsen minden irányban. Hétfőn a tárgyalások egyik részleténél a román és a bolgár küldöttség vezetői visszavonultak és csak négyesemközt tanácskoztak. Ezzel a tanácskozási móddal gyorsabb ütemben lehet eredményeket elérni s könnyebben kiküszöbölhetik a nézeteltéréseket.

A megbeszéléseket kedden délelőtt folytatták.

Bucurestiből jelenti a rádió: Kedden reggel folytatták a román-bolgár tárgyalásokat. A bizottságok délelőtt 11.20 óráig tárgyaltak. Azután a bolgár és román bizottság külön-külön folytatott tárgyalásokat. A keddi nap folyamán egyébként Craiovába érkezett Csomakov, a bucaresti bolgár követ és Nada ezredes, katonai attasé. A bucaresti bolgár követ Pomanevval, a bolgár tárgyaló bizottság elnökével megbeszélést folytatott.

Kedden délután a bizottságok folytatták megbeszéléseiket. A keddi nap tárgyalási eredményeiről nem adtak ki hivatalos jelentést.

Szerdán reggel a bolgár-román bizottság folytatta tárgyalásait.

Ismeretlen repülőgépek újabb támadása Gibraltár ellen

Az angolok csatornával akarják elzárni Gibraltárt a szárazföldtől

Gibraltárból jelentik: Gibraltárt kedden reggel több ismeretlen nemzetiségű repülőgép megtámadta. A repülőgépek bombákat dobtak le a kikötőkre. A bombák a kikötőben horgonyzó hajók közé és a rakpartokra estek, nem messze attól a helytől, ahol a Rezolúción cirkáló javítási

munkálatokat végeznek. A lakosság körében állítólag vakrémület támadt. Gibraltárban egyébként óriási erőfeszítéssel dolgoznak a véderő berendezésén. Az angolok csatornát igyekeznek ásní a földszoroson, hogy Gibraltárt elzárják a szárazföldtől.

Elköltözik Londonból az angol kormány

A királyi család már elhagyta Londont. — Lehetetlenné vált az élet az angol fővárosban

Rómából jelentik: A Tribuna jelentése szerint a német légi támadások miatt Londonban az élet lehetetlenné vált. Valószínű, hogy a kormány és a parlament kevésbé veszélyes helyre költözik. A királyi család, hír szerint, már néhány napja elhagyta Londont.

Londonból jelentik: Az angol kormány Svájc londoni követe előtt sajnálkozását fejezte ki a svájci légi térnek angol repülőik részéről történt ismételt megsértésért. Az angol

légierőt utasították, hogy a jövőben mindent kövessen el hasonló határsértések megismétlődésének elkerülésére.

Angol beismerés az herberai vereségről.

Londonból jelentik: A Reuter iroda jelenti Szomáliából: Az egész angol haderő kiürítette Berberát és megérkezett Adenbe. Jagával vitte felszerelésének és hadianyagjának legnagyobb részét.

Német válasz Churchill keddi beszédére

Churchill olyan fejlődést jósol, mely nem függ többé az ő elhatározásától

Berlinből jelentik: Churchill aiso házi beszédét berlini politikai körökben egyetlen mondattal jellemzik: „Akit Isten meg akar számítani, azt vaksággal sújtja”. Ha az angol miniszterelnök valóban tisztában van azzal, hogy hallgatónak olyan képet adott a helyzetről s lehetőségekről, amely az adottságok félreismerését jelenti, ezzel csak azt a célt szolgálhatta, hogy bátorságot öntsön az angol népbe. Hogy ez mennyiben jár sikerrel, attól függ, milyen élményekben lesz része az angol népnek. Churchill olyan fejlődést jósol meg, mely nem függ többé az ő elhatározásától és kivánságától. Szinte megindító Churchillnek az a kivánsága, hogy meggyőzze Németországot arról, hogy Anglia a végsőkig folytatja a háborút. Ugyanez volt a kivánsága Lengyelországnak, Franciaországnak, s a német birodalom többi ellenfelének is. Ez tehát újat nem je-

lent Németország számára. A különbség csak az, hogy Angliának, mint egykor szövetségeseinek, megvan ehhez az akarata, de nincs meg a lehetősége. Németországnak viszont egyáltalában nincs szándékában a háború megsozabbítása, de ha szükséges, meg van arra a lehetősége. — Churchillnek az a bejelentése, hogy Angliának szándékában áll egész Európára kiterjeszteni az éhségzárlatot, német politikai körökben nem okozott meglepetést. Megfelel Anglia gondolkodásmódjának — bár naivság — hogy Churchill ezért a felelősséget Németországra nyekszik áthárítani. Különben az angol miniszterelnök megint tudatosan valótlanságot állított. Azt mondotta, hogy Németország más nemzetek élelmiszerkészletét veszi igénybe népessége élelmiszerzésére. Ismeretes, hogy erre nincs szükség.

Ujabb merényletet követte el Trockij ellen

Mexikóból jelenti a Német Távirati Iroda: Trockij elen kedden délután merényletet követtek el. Trockij állítólag életét veszítette.

Ujabb jelentés szerint a merényletet egy francia kommunista követte el, aki álnév alatt férközött közelébe. A merénylő a maga lakásán, egy közösen elfogyasztott ebéd után vasruddal leütötte Trockijt, aki súlyosan megsérült a fején. Azt az első jelentést, hogy Trockij behalt sérüléseibe, még nem erősítették meg. Az orvosok szerint Trockij állapota súlyos.

Mexikóból jelenti a Német Távirati Iroda: Legújabb hírek úgy tudják, hogy Trockij haloklik.

Teleki Mihály földművelésügyi miniszter látogatása Kelet-Poroszországban

Berlinből jelentik: Teleki Mihály magyar földművelésügyi miniszter jelenleg Kelet-Poroszországban tartózkodik Darré birodalmi földművelésügyi miniszter és a birodalmi élelmezési minisztérium vezető tisztviselői társaságában, az ottani mintagazdaságok és mentelep tanulmányozása végett. Teleki kedden délután 6 órakor érkezett Marienburgba. A feldíszített pályaudvaron a Hitler-ifjúság szervezetei álltak sorfalat és lelkesen ünnepelték a vendégeket. Teleki Forster birodalmi helytartó és körzetvezető fogadta. A pályaudvar előtt díszszázad sorakozott fel zenekarral. Teleki elhaladt a díszszázad sorfala előtt, majd kocsiba szállt és szállására hajtatott. Rövidebb ezután megtekintette a marienburgi német lovagrend ősi várát. Este a Várban Forster birodalmi helytartó estebédet adott a magyar miniszter és kísérete tiszteletére. Pohárköszöntőjében meleg szavakkal üdvözölte Telekit és hangoztatta, hogy Kelet-Poroszország nagy szeretettel fogadja a magyar földművelésügyi minisztert. Annak a reményének adott kifejezést, hogy Teleki Mihály keletporoszországi látogatása hozzájárul majd a német-magyar baráti kapcsolatok újabb megerősödéséhez.

Teleki válaszában a többi között hangoztatta, hogy Magyarország és Németország egymásra utalt állam. Majd rámutatott arra, hogy amint a német lovagrend Kelet-Poroszországban évszázadokon át a civilizációért harcolt, úgy Magyarország is a történelmi idők folyamán mindig az európai kultúráért küzdött és vértett. Teleki Mihály és kísérete Darré német birodalmi miniszter a minisztérium vezető tisztviselői társaságában szerdán reggel gépkocsikörútra indult. Ez alkalommal megtekintte a tannenbergi emlékművet, majd gőzhajón nagyobb útat tesz a Mazuri-tavakon.

MEGNYITOTTÁK BRÜSSZELBEN A TÖZSDÉT. Brüsszleből jelentik: A tőzsdét szerdán újra megnyitották.

KÉT FŐPAP A KORONATANÁCSBAN. Bucurestiből jelenti a rádió: Ófelsége II. Károly király rendeletétörvényt írt alá, amelynek értelmében Nicodim patriarchát, Balan Nicolae erdélyi görögkeleti és Alexandru Nicolae görög katolikus metropolitát a korontanács tagjává nevezi ki.

UJ PAPANÖVELDEI KORMÁNYZÓ A TEMESI EGYHÁZMEGYÉBEN. Temesvár. Saját tud. Pacha Ágoston dr., megyéspüspök Körner József dr. általános püspöki helynököt, a teológiai főiskola prorektortát a papi-iskola rektorává nevezte ki. Unterweger Lothar dr. pápai pronotariust, kanonokot, saját kérelmére, a püspök felmentette az eddig viselt rektori állása alól. A megyéspüspök teológiai tanárrá nevezte ki Schuller Antal dr.-t, a Banatia katolikus német liceum eddigi hittanárát és helyébe Zirenner Lőrinc dr. aradszentmártoni káplánt nevezte ki.

Készült a Szent László-nyomda Rt. kőrtorgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-út 5. szám

CENZURAT